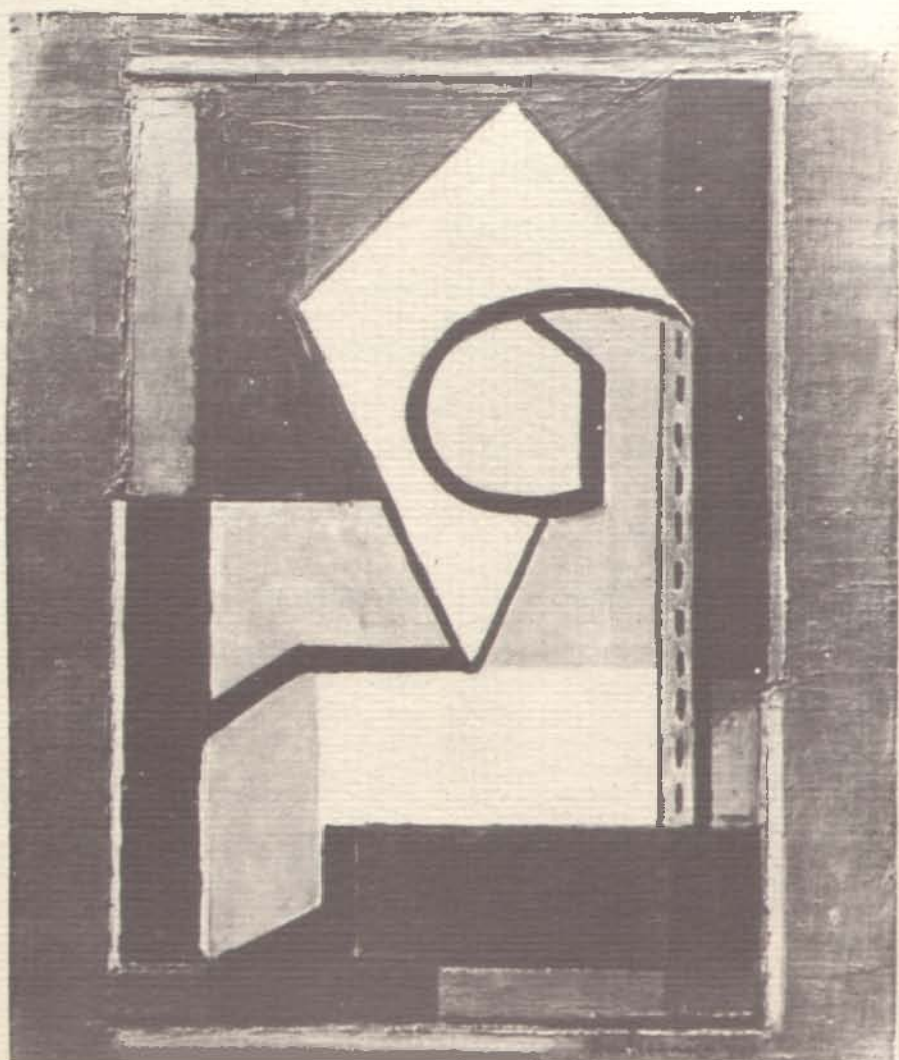

Ч. 4 (96) Р. XXIV

ВАН ГАРД

журнал української молоді

АВАНГАРД

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

двомісячник видає Центральна Управа СУМ

AVANTGARDE

Revue des Jeunes, bi-mestriel
édité par le Comité Central
de l'Union de la Jeunesse
Ukrainienne en exil

VANGUARD

Official Press Organ
of the Ukrainian Youth
Association in exil
two-monthly

Педагог Колегія з членів Центральної Управи СУМ
Головний Редактор – Володимир Леник
Редакційне листування і матеріали надсилати на адресу
Редакції:

Адреса редакції:

Адреса адміністрації:

«AVANGARDE»
8 München 2
Dachauerstr- 9/11
Tel. 555316

«AVANTGARDE»
72 Blvd. Charlemagne
1040 Bruxelles
Tel. 34.04.82.

Це число зредаговано в Секретаріаті ЦУ СУМ. Літературну частину зредаговано при співпраці Редакційного Гуртка Дружинників СУМ: О.Рожня, А.Гайдамаха, О.Братковський і Я.Добощ.

Фотооптичний склад: Міля СЕНИЧАК.

Графічне оформлення: мистець-маляр Омелян МАЗУРИК.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ «АВАНГАРДУ»

Країни	Одне число	Річно (6 чисел)
США	1.00 дол.	5.00 дол.
Канада	1.00 дол.	5.00 дол.
Англія	0.5.0 ф.ш.	1.5.0 ф.ш.
Австралія	0.75 дол.	3.75 дол.
Бельгія	30 б.фр.	150 б.фр.
Франція	3.00 ф.фр.	15.00 ф.фр.
Німеччина	2.50 НМ	12.50 НМ
Австрія	15.00 шіл.	75.00 шіл.
Аргентина	100 пезо	500 пезо
Бразилія	1.00 н.круз.	5.00 н.круз.
Парагвай	50 гвар.	250 гвар.

СВОБОДА І ПРАВДА – НЕПОДІЛЬНІ

/О.Н./ Вже від довшого часу, а під цю пору зокрема, в Україні йде завзята боротьба за елементарні людські права; за свободу думки і слова, віри і переконань, мови й культури, за свободу людської творчості, за можливість вільних організацій і товариств, за свободу і права людини.

Перід у цій боротьбі веде українська молодь різних прошарків. Гасла т.зв. «жовтневої революції» про боротьбу кляс і за побудову комуністичного суспільства, реалізація яких довела до нечуваного в історії духового рабства і закріпачення людини і цілих народів, забріханість офіційної советської пропаганди стали для молоді такими осоружними, що вона прагне якнайскоріше порвати пута, щоб стати вільними людьми нарівні людей сучасного культурного світу. Та молодь, що ступила на шлях боротьби, переконана в тому, що забезпечення прав людини є основою справедливих суспільних відносин внутрі кожного народу, що в свою чергу веде до налагодження міжнародних взаємовідносин. Тому в центрі писань і літературної творчості тієї молоді є людина з її природним правом бути собою і розвивати свої властивості на базі культури свого народу. Звідси усі зусилля спрямовуються на привернення гідності і місця українській мові, за пошанування пам'яток української культури й історії, проти насадженої русифікації та колоніальної експлуатації.

З погляду окуланта, свобода одиниці і забезпечення її прав, є рівнозначним з припиненням невільничої праці мільйонів людей, неможливість їх висилки на освоєння сибірських просторів. Це рівночасно було б започаткуванням розбудови власної національної культури, науки, економіки. Це було б перекресленням основ імперіяльного московського панування. Бо вільна людина в Україні не мислима без вільної України, так, як вільна Україна не мислима без вільної в ній людини. Свобода є неподільна!

Живучи у вільному світі, знаходимось в умовах, де людські права є забезпечені законом. Ніхто нам не забороняє ні вірити, ні думати, ні писати, ні організуватись по нашій волі, ні маніфестувати наші прагнення до свободи українського народу. Ми не потребуємо боротися за наші права, бо ми їх маємо в результаті забезпечення людських прав законом і правопорядком країн нашого поселення.

Інша річ, чи всі ми належно використовуємо ці наші права і свободу, щоб служити правді нашого народу. Не всі ми, на жаль, вміємо оцінити стан вільної людини. Ми часто вільною людиною схильні вважати анархіста, тобто таку людину, яка робить, що сама хоче. Насправді вільною людиною є тільки та людина, що служить Правді. Глибокий зміст цього ствердження знайдемо в Святому Письмі, де говориться: «шукайте за правдою, а вона визволить вас». Ці, хто забуває про цю просту істину, попадають в стан рабів вигоди, матеріялізму, а часто наркотиків і деморалізації.

Наша Правда заключена в нашому виховному ідеалі, вона є тією «Руською Правдою» Ярослава Мудрого, яка регулювала людські відносини в нашому народі, яка існує й досі в духовості цілого нашого

народу, а яку так прекрасно з'ясував наш Великий Шевченко. За цю нашу Правду згинули мільйони борців, за неї караються і тепер сотні тисяч найкращих синів і дочок України по тюрмах і на засланні в сов. Союзі. Правда вимагає жертв, як це доводить також наша християнська релігія. Правду треба пізнати, в Правду треба вірити, за Правду треба боротися!

Але Правду треба також поширювати, щоб вона стала відомою для всіх, хто хоче її пізнати. Поширення української правди в світі належить українській еміграції, а молоді зокрема. І коли за нашу Правду готові сьогодні боротися молоді люди з поміж чужинців, то це є ознакою, що наша Правда до них промовляє. Коли недавно на захист арештованих советським режимом Григоренка, Мороза і інших в'язнів станули молоді люди з Італії, Норвегії і Бельгії то це сталося внаслідок поширення нашої Правди в вільному світі. Бо правда є неподільна, як і свобода. Топтання їх в одному кінці світу, загрожують також решті світу. Тому особливо молодь на ці явища є дуже чутлива і це є за порукою, що ті вартості людського духа збережуться.

Правда не знає однак компромісів з брехнею і облудою. Хто піде на цей шлях, той допоможе злу продовжувати своє існування і поширення. Не сміє цього робити також і Церква, для якої Христос дав твердий закон не потурати злу. Тому погану прислугу роблять ті церковні діячі, які пішли на діалог з Дияволом.

Нашим невідкладним і постійним завданням, нашим на чужині і наших друзів в Україні, є боротись за Правду, бо в ній містяться і Права Людини і Воля України.

* * * * *

-Ще Потебня справедливо сказав про те, що нація, яка асимілює десятки інших націй, перестає бути сама собою і наліче й на себе «мерзость залупстения». Перші відступи її можна бачити вже сьогодні, скажімо, в тій всесоюзній національній пошлості, з міщансько-канцелярйним цинізмом і воляпюком, — яка значною мірою заповнює сучасну естраду, телебачення, художню самодіяльність тощо в усіх республіках і все ширше наступає на всі сфери культури.

Але це ще не єдине лихо. Є ще й друге, не менше. Щоб десятки націй СРСР «добровольно» відбивалися від своєї мови й національності, для цього потрібно дуже багато, непомірно багато неправди й несправедливості (бож в атмосфері правди й справедливості безглузда й дика сама постановка такого питання, такої мети: спеціально відмовлятися, цілим народам відмовлятися від своєї мови, від своєї національності... Для чого? з якої ради? кому і що це дає?). Потрібно багато несправедливості й неправди щодо минулої історії цих народів... щодо характеру цих процесів, які відбуваються на наших очах, щодо цінностей людської культури, щодо наших потреб на майбутнє...»

П'ЯТДЕСЯТ ТРОЯНД І ТИСЯЧІ СЕРДЕЦЬ

Кожний, хто мав щастя бачити маєстатичну постать Мир Йосифа Сліпого, відчув духову піднесеність. Його особовість відбиває духову силу нашого народу, зі слідами його терпінь і боротьби.

Радість сумівців і сумівок Англії не знала меж. Про це свідчила жвава підготовка, спонтанність захоплення і щирість сердець, це ж приїжджав Той, хто став уособленням мужності і героїзму української Церкви, що є живучим прикладом української нескорености, Той, про кого вони чули по радіо, на телебаченню, з розповіді батьків, з української преси. В серцях любов, в руках нитиці квітів і бажання хоч доторкнутися до Його струджених рук та подарувати усмішку. Адже Він велетень духа.

Сумівці вмiли заманіфестувати всюди свою присутність. Немов нерозривний ланцюг тягнулася їхня участь по всіх місцевостях, куди переїжджав наш Кардинал.

8-ого травня .Лондон. Сумівці з Лондону і околиць зібралися на привітання Достойного Гостя, та взяли участь у св. Літургії.

Неділя, 10 травня. Сумівці з місцевих осередків, з Глостеру, Лестеру і Ковентрі прибули численно до катедри Пресвятої Скитальчої Родини у Лондоні. Цього ж вечора відбувся бенкет, у якому взяли участь: голова КУ – Я.Деременда, д. М.Гринюк – заст. голови, подр. М.Волчанська, і д. Б.Юрків члени КУ, як члени Почесного Комітету для привітання Достойного Владика.

Сумівці Единбургу стрічали Достойного Гостя організованими лавами в днях 13 і 14 травня.

На лєтовище Брэдфорд-Лідс прибула молодь з цілого графства Йорк щоб привітати Блаженнішого Кардинала. Рівнож взяла організовану участь у св. Літургії і в короткому концерті в залі СУБ Брэдфорду.

На диво тільки організатори зустрічі з Блаженнішим у Манчестері не допустили СУМ до організованої участі. Однак сумівці заманіфестували свою присутність п'ятисотчленною групою, беручи участь у Св. Літургії і в залі Бел В'ю на Академії.

Кардинал Йосиф Сліпий дав аудієнцію для різних світських і церковних організацій, у катедральній залі. Від СУМ-у взяв участь в ній – д. Я.Деременда.

21 і 22 травня припала радісна черга Волвергамптоніві гостити у себе Верховного Архисерея. Ранком 21 травня відправив Достойний Владика Торжественну Літургію і зміг перекопатися про участь в ній численного громадянства, з Волвергамптону і околиць. Хоч погода не дописала – радість присутніх була безмірно велика і панував піднесений настрій. Сумівці й пластуни творили шпалір, по середині якого проходив Блаженніший. Сумівці мали нагоду подарувати закуплені книжки з присвятою Верховному Архипастиреві.

Владика відвідав тут залю СУБ-у, в якій старанно зберігається бібліотека СУБ-у і СУМ-у.

Сумівцям справило велику приємність, що Владика дав згоду на спільну знімну з ними. Р.Яцик – старший юнак запевнив Владичу, що сумівська молодь виконуватиме всі Його доручення в праці для Бога і України.

ВИСОКІ ВІДВІДИНИ В ВОЛЬВЕРГАМПТОН

ЮНАЧКА СУМ ВРУЧАЄ ВЛАДИЦІ 50 ТРОЯНД.

НОТІНГГАМ: БЕРХОВНИЙ АРХИПАСТИР В АСИСТІ КАПЕЛЯНА СУМ о. МИХАЛЬСЬКОГО БЛАГОСЛОВИТЬ д. Я. ДЕРЕМЕНДУ, ГОЛОВУ КУСУМ.

НОТТІНГГАМ: НА КОНЦЕРТІ ВЧЕСТЬ БЛАЖЕННІШОГО КИР ЙОСИФА

КВІТАМИ І РАДІСТЮ ПРИЙНЯЛА ТАРАСІВКА ДОСТОЙНИХ ГОСТЕЙ БЛАЖЕН-
НІШОГО МИТРОПОЛИТА Й НАРПІНАРА ТА ВПАЛИКУ КИР ГОРНЯКА.

Волвергамптон мав ще честь вислухати 22 травня другу Св. Літургію, яку їм відправив Блаженніший Архiepіскоп. Волвергамптонська молодь взяла масово участь у Академії, яка відбулася у Ноттінггамі в честь нашого незламного Віроісповідника.

22-ого травня у п'ятницю, напередодні зустрічі у Ноттінггамі сумієська ескорта, разом із своїм капеляном о.А.Михальським і о.Гринахом супроводжала Верховного Архiepіскопа з Ковентрі до єпископської резиденції в Ноттінггамі.

23 травня вже зранку почали прибувати до Ноттінггаму миряни, серед яких більшу половину становила молодь. Утворено привітальний шпалір разом з групою Пласту. Приймаючи привіт і поклін від КУСУМ, зложений головою СУМ Я.Деремендою, а квіти піднесли юначка М. Джус і юнак Стасів.

Зараз же при вході до храму, Блаженнішого привітав парох і капелян СУМ-у о. А. Михальський. Пан Лесюк вітав від ноттінггамської громади, офіруючи традиційний хліб-сіль. За престолом зайняла місця сумієська молодь з прапороносцями у першій лаві. Співав ноттінггамський хор.

Вечером відбувся концерт в Алберт Гол. Заля була вщерть заповнена. При появі Верховного Владики сурмач сповістив Його прихід. Усі піднялися на ноги і оваційно вітали Владика. Від КУ Англії було передано Достойному Гостеві китицю 50-ти рож, що символізували 50 осередків Англії.

Програма була переведена на високому рівні, пісні перепліталися з танцями, і деклямаціями. Оригінальністю вражало тло сцени — злука двох соборів київського і римського, пов'язані в одне ціле. Проєкт був опрацьований пп. А.Гайворонським і М.Гринюком, з моттом Владики «пер аспера ад астра», що ми переклали б «через труднощі до зір». Рівномірною оригінальністю відзначалось по мистецьки підготовлена, М.Гринюком інсценізація укладу А.Гайворонського що мала на меті показати тяглість поколінь. Накінець промовляв Блаженніший. По Академії всі уже знали: Блаженніший відвідає Тарасівку.

Погода чудова. Достойний Гість забажав відпочити під густою грушею. Тут підходили до нього діти, просячи (ті що переборювали свою здержливість) автограмку Достойного Гостя.

Обмінявшись думками, Верховний Архiepірей рушив у дорогу до Лондону, бо вже наступного дня чекало Його вічне місто Рим.

В житті бувають рідкісні дні, про яких лишається спомин на ціле життя. Вони надають окраси життю. Такими днями для сумієців Англії, що їх вони згадуватимуть, чи не при кожній нагоді, це їхня зустріч з Блаженнішим і пам'ятка того суворого обличчя від якого променіє мужність великого Героя Ісповідника.

Й.Р.

ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Більш як 290 років після підкорення Візантії турками Українська Православна церква продовжувала жити своїм власним життям. І тільки в 1685 році Москва за допомогою турецького уряду примусила царгородського патріарха дати згоду на перехід Київської митрополії під зверхність московського патріарха. Та довго ще трималися в українській церкві славні традиції митрополитів Петра Могили, Сильвестра Косова, Іоасафа Крюковського, її порядок і звичаї. Тому приборкати нескорену українську церкву Москві заледве вдалося наприкінці 18-го століття.

19-ий вік завершує це підкорення і українська церква втрачає майже повністю свої національні прикмети. Та не в силі були ні уряд могутньої імперії, нав'язана ним церква загасити в душі українського народу любов до своєї рідної церкви і прагнення до її відродження.

То ж, коли Лютнева революція 1917 року принесла поневоленням російською імперією народам можливість відбудування свого національного життя, в Києві постає Всеукраїнська Православна Рада (ВПЦР), що складалася з духівництва та вірних, метою якої було упорядкування укр. церковного життя та надання прбв колишній Українській Православній Церкві. — Перед тим у квітні і травні по всіх українських епархіях відбулися церковні собори. Справою української церкви займалося і українське вояцтво на своїх З'їздах, вислідом чого було виділення військових священників та вояків, як представників до ВПЦР.

Закон про Автокефалію Української Православної Церкви, після відповідного підготування та опрацювання, був оголошений 1.1.1919р. На жаль, цей закон не зміг бути переведений у життя, бо цілий 1919 рік Київ був театром військових дій, в процесі яких був кількакратно окупований то червоно то біломосковським військом.

Та не зважаючи на це і користаючись під час советської окупації їхнім же декретом про відокремлення церкви від держави, починають утворюватись українські парафії. В травні 1919р. була поновно обрана ВПЦР, яка мала діяти до моменту скликання 1-го Всеукраїнського Собору, що мусів вирішити основні проблеми Української Автокефальної Православної Церкви та напрямні церковного, життя.

Перше українське Богослуження при величезній участі вірних було відслужене в Миколаївському соборі в Києві, на Печерську 9.5.1920р.

«Це був дійсно день народження Української Автокефальної Православної Церкви» згадував митр. В.Липківський. Але це був і початок великого тернистого шляху, що його перейшла УАПЦ за роки свого перейшла УАПЦ за роки свого існування, позначеного тяжкою боротьбою та стражданнями.

Ця боротьба розпочалася вже на перших кроках і провадилася так на зовнішньому відтинку з різними окупаційними владами, в тому і російською церковною, як і на внутрішньому з проросійськими елементами, угодовцями та прислужниками чужих панів..

Все ж, не дивлячись на труднощі, українські вірні здобували одну позицію за другою... Після собору св.Миколая українське Богослуження 249

СОБОР СВ.НИКОЛАЯ В КИЄВІ. ДЕ БУЛО ПЕРШЕ БОГОСЛУЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (1920р) ЗБУДОВАНИЙ І МАЗЕПОЮ (1690-1696) ЗРУЙНОВАНИЙ БОЛЬШЕВИКАМИ В 1934 Р.

відновилося в соборах св.Софії, св.Андрея та інших церквах Києва і Київщини, а згодом рідна мова полилася з церковних амвонів усієї України... Для створення парафій ВПЦР опрацювала «Статут Українських Парафій» з означенням організації української церкви, порядку та меж праці церковних рад, починаючи зі Всеукраїнської. Таким чином, оформивши цей документ перед пануючою в той час в Україні совєтською владою, українська Церква стала офіційним чинником.

5 травня 1920 року скликаний Пленум ВПЦР урочисто оголосив Автокефалію Української Православної Церкви, повну незалежність її від московської ієрархії і всенародно соборноправність. Ця постанова була затверджена всіма губерніяльними Соборами УАПЦ.

Разом із тим ішла праця щодо перекладу Богослужбних книг на українську мову та їх друку, в чому найбільше прислухався протоієрей В.Липківський, та ін.

З ростом парафій УАПЦ виникала потреба в священниках-українцях, а особливо потрібно були єпископи-українці. Але всі намагання їх мати, або клопотання про їхню висвяту, не привели до успіхів, бо все єпископство в Росії і Україні було затвержене або наставлене головою російської православної церкви, патріархом Тихоном, який був просяннутий ворожістю до УАПЦ. Спроби висвятити українських єпископів поза межами Росії і України також закінчилися невдачами через не-

МИТРОПОЛИТ КИЇВСЬКИЙ І ВСІЄЇ УКРАЇНИ – ВАСИЛЬ ЛИПКІВСЬКИЙ

Для розв'язки всіх тих пекучих проблем 14. жовтня 1921 року був скликаний у Києві Всеукраїнський Церковний Собор, що відбувся у св.Софії при участі більш як 400 делегатів зі всіх частин України і навіть Кубані. Там були представлені, крім духовництва, всі прошарки укр. народу: в тому визначні вчені та укр. діячі (акад А. Кримський, проф. В.Данилевич, «батько» кооперації М.Левитський та ін.). Але ні один зі запрошених єпископів не з'явився... Коли ж на прохання делегації, що її виділив Собор, прибув настановлений для України московський екзарх Михаїл, – він відмовився визнати Собор і висвятити обраного Собором єпископа... Така була християнська любов і молитовне єднання сусідньої, і, здавалося б, братньої церкви.

Оскільки ще до прибуття цього «екзарха» Собор, після глибокоопрацьованої доповіді протоієрея В.Липківського, розглянув питання своєї правности і канонічності та затвердив це, на слідуєчий день він зайнявся справою українського єпископату. Зі змістовою науковою доповіддю на цю тему виступив д-р теології проф. В.Чехівський, аб. Голова Ради Міністрів УНР. В ній було стверджено, що в апостольські часи не було єпископської висвяти, і що Олександрійській і Римській церквах ще довго єпископів висвячували пресвітери...»

Базуючись на цій доповіді, Собор ухвалив – поставити своїх перших єпископів, як і в перші віки християнства, через покладення рук пресвітерства.

Так був висвячений 23 жовтня 1921 року перший митрополит 251

Української Автокефальної Православної Церкви Василь Липківський, з титулом Митрополита Київського і всієї України. Підчас Собору, що продовжувався до 30 жовтня 1921 р., були висвячені на архієпископів Н.Шараївський, І.Теодорович, О.Ярещенко, Ю.Міхновський і С.Орлик. Було на цьому Соборі розглянуто та вирішено низку інших важливих справ українського церковного життя.

Вістки про успішне відбуття цього першого Собору викликали велике піднесення в Україні, зокрема в рядах інтелігенції, де знайшлося стільки покликаних на службу Рідної Церкви, що в одному тільки Києві на протязі 2-х місяців після Собору було висвячено коло 200 священників і стільки ж дияконів. За 2 роки після Собору УАПЦ мала в своїому складі 26 єпископів, до яких належало більш як 2000 парафій з 2500 священниками. Організовувалися українські парафії й поза межами України, на теренах Сов. Союзу і у вільному світі.

На 1927 рік в складі УАПЦ нараховувалося 34 єпископи і 10.657 священників.

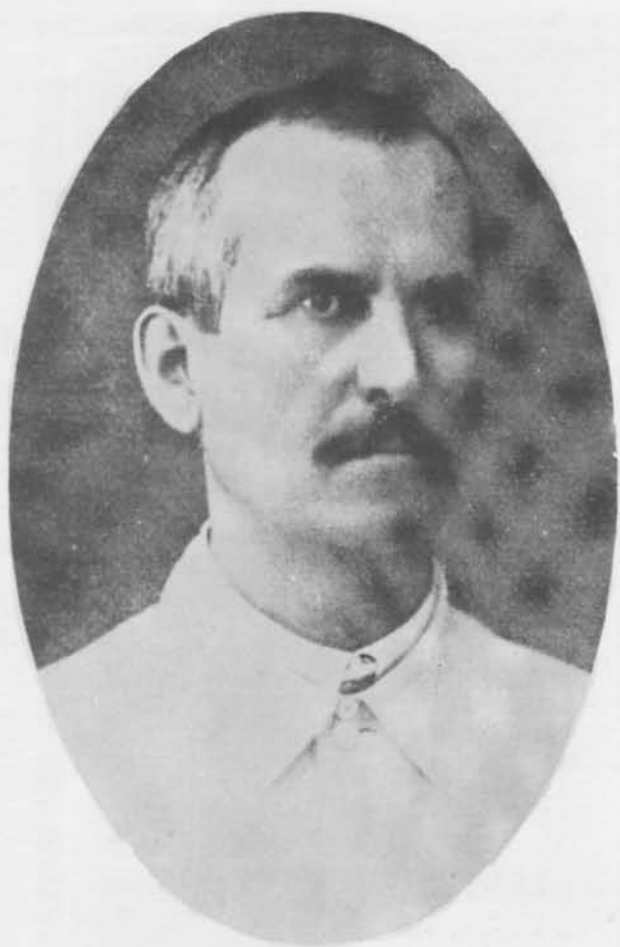
На початках свого існування, хоч було воно й тяжке, УАПЦ не зазнавала спеціальних утисків, бо сильнішою церквою була російська православна, і советська влада скеровувала свої зусилля, на розвалення в першу чергу цієї церкви. Але відвойовуючи терен від московської церкви в Україні, УАПЦ виростала в силу, з якою треба було числитися. До того — це була незалежна національна церква і це для окупантів було великою небезпекою.

Як і завше, наступ на УАПЦ почала преса, і в Україні, і в Москві. Вона в гострому тоні обвинувачувала УАПЦ у всяких політичних злочинах, петлюрівщині, антисоветській діяльності. Послідували «застрашуючі» арешти, коли без усякої причини людину забирали до в'язниці, а потім, деякий час потримавши, випускали (митр. В.Липківський, єп. Ю.Жевченко та ін.). Потім, помимо висилки своїх агентів для праці в лоні УАПЦ, ГПУ удалося завербувати для своїх послуг деяких слабодухів із числа церковних діячів, праця яких полягала або в доносах, або у ширенню всяких заколотів чи непорозумінь, або в організації всяких розкладницьких «живих» та «діяльних» автокефальних церков, яких один час існувало аж 4!

Згодом був скасований «Статут Спільки Парафій УАПЦ», що був зареєстрований і переєстрований перед владою. Таким чином УАПЦ стала нелегальною інституцією, якій було заборонено всякі збори, друк і т.ін. Почали відбирати від українських парафій церкви, арештовувати та висилати вище і середнє духовництво, вірних. Потім одного дня була запечатана канцелярія ВПЦР, а її членів, починаючи з Голови та Заступника (В.Потієнко і арх. Ярещенко) поступово виварештували та позасилали.

За деякий час була створена 3-я ВПЦР, куди входила вже поважна кількість агентів ГПУ, що діяли за його вказівками аби ліквідувати і УАПЦ і її Митрополита (який у міжчасі кілька разів був арештований).

Таке напружене становище продовжується до 2-го Всеукраїнського Православного Собору, що зібрався в Києві в жовтні 1927 року, і який і своїм духом і складом набагато відрізнявся від першого. Дух був пригноблений, а делегати в основному представляли собою духовництво і селянство, яке на той час ще не було занірачене. Помітна була велика участь агентів ГПУ, що не тільки обсервували, а й нав'язували волю влади в тому чи іншому питанні.

ПРОФ. ВОЛОДИМИР ЧЕХІВСЬКИЙ, СУДЖЕНИЙ В ПРОЦЕСІ СВУ-СУМ (1930)

І все ж, не дивлячись на все те, тільки з великими труднощами і в компромісовий спосіб удалося владі досягнути свого — повалити Велетня відродженої Української Православної Церкви... Митрополит В. Липківський був усунутий і підданий під домашній арешт, що тривав аж до 1938 р., на початку якого він зник за стінами ГПУ...

Хоч цей Собор ніби нормально закінчив свої праці, — обрав нового Митрополита (арх. М. Борецький), намалював плани на майбутнє і т.д., але після нього ліквідація УАПЦ набрала прискіплених темпів, що видно із вищенаведених даних. Так, у роках 1924-25 влада відібрала 46 церков, у 1926 р. — 28, у 1927 р. — 58, у 1928 р. — 97, у 1929 р. — 136, у 1930 р. — 234, у 1931 р. — 350.

Разом із знищенням церков — знищувано і духівництво і вірних. Єпископи, тисячі священників, сотні тисяч вірних були заарештовані, а потім замучені чи розстріляні або, в кращому випадкові, заслані... Внаслідок такого жахливого терору на кінець 30. року в Україні не було вже жодного єпископа УАПЦ (з першого єпископату залишився єдиний І. Теодорович, який у 1925 році виїхав до Канади).

**В
С
І**

ТРУДЯЩІ

**Д
О
Л
А
В**

СПІЛКІ

ВОЙОВНИЧИХ

БЕЗВІРНИКІВ

ЗАЧИНЕНО
МОАКТОВНИХ БУДІВЛИВ
по УКРАЇНІ —

1924-25р.	— 46
1926 року	28
1927 —	58
1928 —	97
1929 —	136
1930 —	254
1931 (станд.)	350

ЗРІСТ по СРСР
ОСЕРЕДКІВ
ТА ЧЛЕНІВ СВБ

РОКИ	ОСЕРЕДКИ	ЧЛЕНИ
█	█	█

КІЛЬКОСТЬ
УДАРНИХ БЕЗВІРНИЦЬКИХ
БРИГАД

всього по СРСР	2.964
по УКРАЇНІ	749
по КИЇВЩИНІ	296

ВИСТАВКУ
ВИМОНАВ
БЕЗВІРНИЦЬКИХ
МУЗЕВІВ
ГОРЬКОЇ-
МАНІВ

АНТИРЕЛІГІЙНИЙ ПЛАНКАТ З 1930-их рр.

РУІНИ УСПЕНЬСЬКОГО СОБОРУ КИЄВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ, ПІДМІНОВАНИЙ СОВЕТАМИ В 1941Р.

Для тих, що чудом полишалися, влада створила неможливі умови існування. Не тільки всі священослужителі, а й члени їхніх родин були позбавлені всяких елементарних людських прав (права на працю, на пристановище, на навчання, виборчого права і т.д.). Були вони також оточені суворою забороною будь якої допомоги з боку приватних осіб, а й навіть контактів...

В роках 34-36 пройшла остаточна руйнація церкви, коли було найбільше знищено найцінніших українських історичних пам'яток-храмів (Михайлівський собор та ін.) Добивалися або розганялися рештки духівництва і вірних. І на кінець цих страшних 30-х років неможливо було вже десь знайти в Україні якусь існуючу церкву і якогось українського священника... Здавалося, що це вже смерть...

Але митр. В. Липківський закінчив свою «Історію Української Православної Церкви» такими словами: – «... фізична, а й духовна повинь і польська і московська обертала в руїну не тільки землю, а й віру і саму душу нашого народу. Але й вона як прийшла так і зійшла, а народ наш живе і відроджується... На Бога надія, що й махлива комуністична повинь..... теж зникне, як прийшла, а народ і від неї врятується і житиме. А свята Українська Автокефальна Православна Церква – вона, як і Христос, Голова її, воскреснувши з мертвих, вже більше не вмирає, смерть над нею вже власти не має»...

Ці пророчі слова здійснилися в 1942 році, коли в Україні знову відновилася УАПЦ. І хоч переживає вона тепер тяжкі часи, поневіряючись на Чужині, – вірмо, що СМЕРТЬ НАД НЕЮ ВЖЕ ВЛАСТИ НЕ МАЄ. І ЩО, РАЗ ВОСКРЕСНУВШИ, БУДЕ ЖИТИ ВОНА В ВІКАХ...

З. ВИТЯЗЬ

Література:

- 1) Е.У. Том Перший П.УІІ. Церква.
- 2) Митр. Василь Липківський «Історія Української Православної Церкви».
- 3) Прот. Митр. Явдась «Українська Автокефальна Православна Церква».

25 РОКІВ ГЕРОЇЧНИХ ТЕРПІНЬ І НЕСКОРЕНОСТІ

Серед гарячового заінтересування в'єтнамською і камбоджійською війнами, серед напруженого жидівсько-арабського конфлікту, та пристрастних болілиників футбольного світу, приглушений голос українських катакомб не доходить до волелюбного гуманного світу. Адже дата 11 квітня 1945 року належить до історії. І чого цікавитися колишніми жертвами, коли їх і нині не бракує... Це так у 25-ліття ліквідації Української Католицької Церкви.

Та чи всілякі західня людина зрозуміти й оцінити трагедію народу якому химацький московський імперіялізм витискає душу і руйнує найбільші святощі. Чи може зворушують її жалі священиків, недоля монахів, горе сотень монахинь, біль скорбної Матері?

Ліш наочні факти допоможуть струснути совістю кожної людини, усвідомлять її, що не реагуючи на такі звірства – вона ще не досягла своєї людської повноти. Важко піднятися над стрижень, що вріс разом зі спортом і спостереженням воєнної хроніки в мікросвіт буднів цієї звичайнісінької міні-людини, що даліше сенсаційності і часущного хліба не в силі збагнути чогось глибшого.

Вже від няжих часів Християнська Церква вкорінилася у духове ядро нашого народу, злилася з його могутньою стихією і стала кризою сизу паволоку віків цілістю глибоко вкоріненою в його надбання, передаючись нерозривною єдністю з покоління в покоління. Наш нарід був гідною частинкою Містичного Христового Тіла.

Даремно пробував ворог – вплившись ідеологією і гаслами соціалістичної революції – затерти сліди релігійності у народі. Не допомогли ні терор, цування. Ні фізичний біль, ані смерть не змусили наш нарід до ренегатства. З стоїчною впертістю карбував він словом «вірую» кожний день свого непевного існування, і ріс-могутнів духово від утиснів і переслідувань.

З приходом большевиків на Західню Україну як і передше УПЦ. – УНЦ стала героїчною Церквою. Вона увійшла в затижну боротьбу за Божу правду проти тверджень т.зв. наукового, гуманного чи якого-не-будь іншого атеїзму і діалентичного матеріалізму.

Влада чинила свої беззаконня, мимо того, що офіційно говорилося про відпруження, про нормальні зносини Держави з Церквою, яку відлучено від державного життя, щоб дати їй повністю «свобідний» рух у своєму нутрі.

Дбайлива опіка КГБ домоглася в скорому часі пристосування церковної влади до вимог режиму. Зв'язки з Ватиканом муляли очі тоталітарної Держави. Але воки не припинювалися. Коли на Західній Україні Церква дійшла до свого великого підйому, маючи церковних мужів формату Митрополита Андрея Шептицького і ідейно-відданих мирян, то під час приходу червоноармійських військ усі її надбання почали пропадати.

un martirio che si chiama Siberia

UCRAINA

MEMBRO URSS dal 1922

ABITANTI: 31.000.000

CATTOLICI: 4.000.000

13 VESCOVI: 5 ucraini, 8 stranieri, 5 italiani

745 SACERDOTI: 5 ucraini, 5 in campi di concentramento

1.000.000 cattolici dei quali 500.000 ucraini

100 RELIGIOSI: ucraini e stranieri

MIGLIAIA DI CHIESE PROFANATE

Reduci dalla Siberia, in abiti borghesi, clandestinamente esercitano il loro ministero

Meta del governo di Mosca
distruggere il cattolicesimo ucraino

La campagna anticattolica in Ucraina

Sui colli di croci si pregano
per il Cristo perseguitato in Ucraina

MIGLIAIA DI CHIESE

з ВИСТАВКИ ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЦЕРКВИ в СССР. РИМ, в ЧАС ЗВІЛЬНЕННЯ КИР ЙОСИФА ДІПІГО в 1963 р.

Маючи страх перед популярністю, у народі такої великої особовості як Митрополит Андрей Шептицький, ужилося «успішніших» заходів.

З далекої Московії повіяло в Західню Україну дикістю, залунав плач виселених, переслідуваних, сибірські холодні простори просякали, який вже це раз, мученичою кров'ю вірних синів Церкви і народу.

Того пам'ятного дня – 11 квітня 1945р. – арештовано 5 наших єпископів: Митрополита-Архієпископа Кир Йосифа Сліпого, єпископа Никиту Будку, Миколу Чарнецького, Григорія Хомишина й Івана Латишевського. І багатьох вірних священників. Того пам'ятного дня наша Церква перестала офіційно існувати. Вона для влади була поза законом. Доля наших єпископів кричущо-несправедлива. Їх засуджено в закритому суді в силу 54 арт. кримінального кодексу СРСР: це значить «зрада» і «співпраця з ворогом», хоч її ніколи не було. Яка іронія долі! Під німецькою окупацією гестапо не спускало з ока наших владин, навіть допитувало деного з них, а тут пришили їм коляборацію з ворогом!

Воркута, Сибір, Красноярськ, Караганда – стали новими місцями призначення єпископів на п'ять, вісім, або й десять літ позбавлення волі. Зліквідовано 5 діоцезій. Арештовано і заслано 10 єпископів.. Із 2.950 священників майже всіх ув'язнено: багатьох під загрозами перестало виконувати священничу функцію, ще інших примушено підписувати заяву підлеглости, деяких примусили до апостатства, і вони долучилися до своїх катів, співпрацюючи з ними: ще інші зникли і стали мовчазною Церквою, що даліше продовжує свою боротьбу за віру непомітно для державного ока. Розпорошено сотні священників приналежних до різних монаших чинів. Із 1090 монахинь, що їх начислено в 1939 році, мало хто остався в монастирях. Їх розпорошено, заслано, катовано, розстрілювано. Голодні, дикі вівчурі насичувалися їхніми тілами. Що ж сказати про моральне знуцання над цими живучими мученицями?

Майже всі парафії ліквідовано. Їх було 3.040. Ті, що залишилися перейшли у руки російського православного духовенства, що творило насту потрібну владі.

195 монастирів, 4.440 церков – понищено, або поперетворювано релігійні храми в місця іншого призначення. З церков зроблено шпихлірі, анти-релігійні музеї, дома розваг. З монастирів дитсадки, старечі дома, виставочні стенди.

З 9.900 католицьких народних шкіл не лишилося сліду. 380 вищих шкіл, 56 колегій перейшли в руки комуні і стали виховними центрами комуністичної молоді.

Видавництва завмерли. 35 католицьких видавництв та 38 газет і журналів перестали видаватися. Їх ліквідовано.

Але наша Церква не вмерла. Вона своєю життєвою силою доказує, що вона є невміруща, що вона є життям народу, і що навіть винищуючи українську релігійну людину, ворог не здобуде перемоги.

50 літ жовтневої революції і комуністичного режиму і 25 літ переслідування УКЦеркви говорять промовисто про її силу, про глибину її духовости, що сягає своїм корінням далеко в душу народу.

Ці довгі роки переслідування зробили нашу Церкву великою. Вони дали нам приклади до наслідування. Дали нам героїв-мучеників формату Кир Йосифа Сліпого, Архієпископа Величковського. Від цього переслідування нарід навчився, що будучи вірний правді Бога і батьківщині

«ЛЬВІВ: ДЕНЬ ВЧОРАШНІЙ, ДЕНЬ МАЙБУТНІЙ»

Під повищим заголовком появилася довша стаття Леоніда Серпіліна в журналі «Вітчизна» в ч. 6 за червень 1970р. Стаття тим знаменна, що в ній дається опис стану архітектурних і мистецьких пам'яток міста Львова. Цей стан, як виходить зі статті є жалюгідний.

Розрізняючи поміж старовинними містами «міста-музеї і міста-синтези минулого з сучасним, автор відносить місто Львів до цих останніх. «Вони старовинні — пише він — і водночас дивовижно сучасні. На тлі фортечних стін, овіяних давниною соборів, гостроверхих дахів височать корпуси заводів, обладнаних найновішою електронною технікою, по вулицях мчать автомашини, всюди вирує діяльне, бурхливе сучасне життя»

Ствердивши, що Львів, хоч і не є найстарішим українським містом, то проте немає мабуть в Україні міста, яке могло рівнятися зі Львовом кількістю й різноманітністю архітектурних пам'яток старовини, що збереглися в ньому. Він пише :

«Коли заходить мова про пам'ятки архітектури, то насамперед уявляються споруди культового призначення — собори, монастирі. Звичайно, й у Львові чимало. Але характерною рисою його є те, що тут, як мабуть, ніде, за винятком хіба Талліна, збереглася житлова архітектура середньовічних часів : звичайні житлові будинки, кам'яниці на два, на три, на чотири поверхи, які в більшості своїй і сьогодні, обладнані сучасною санітарно-побутовою технікою, підключені до опалювальної й газової мережі, так само, як і колись, правлять за житло. Пройдіться вулицями району, що має назву Старого міста, — таними, скажімо, як Руська, Сербська, Валова, Ставропільська... Ви побачите на цих вулицях не окремі будівлі, а цілі ансамблі старовинних житлових будинків. А що вже казати про славнозвісну площу Ринок — колишній центр ділового життя середньовічного Львова! Забудована по периметру квадрата чотириповерховими кам'яницями однакової висоти, кожна в три вікна по фасаду, ця площа повністю зберегла свій середньовічний характер, дарма, що композиційний центр її — будівля ратуші (нині тут міська Рада) — донорінно перебудована після пожежі в середині XIX століття. Це справді музейний куточок Львова, тут витони всієї його пізньої забудови, це той дієз у ключі, який визначив собою тональність цілого міста...»

Товариство охорони пам'яток історії та культури.

Про трантування пам'яток минулого в поневоленій Україні може свідчити факт, що до недавна ніхто навіть не посмів вставлятися за збе-

реженням тих пам'яток, бо це можна було приписати на рахунок «буржуазного націоналізму». Щойно тому п'ять літ під тиском публічної opinii, а головно патріотично настроєної молоді, постало «Товариство охорони пам'яток історії та культури» в Україні, якого відділи працюють по різних містах, головню важливіших обласних центрах. Є такий відділ також у Львові і приміщується в Ринку в одній з найстаровинніших будівель Львова — у «кам'яниці Гутетерівській», збудованій 1533 р. Завдяки тому Товариству можна бачити в різних місцях таблички: «Пам'ятна архітектури»... «Перебуває під охороною держави...»

Автор статті, увійшовши в контакт з Товариством охорони, нарікає на труднощі в праці того товариства. Він пише: «... Бо й сьогодні Товариство охорони пам'яток раз по раз доводиться стикатися з фактами нехлюйського, а то й просто варварського ставлення до спадщини далеких віків. (Окупант зі задрости і зі страху перед силою національного духа тих пам'яток, що нагадують славне минуле України волів би, щоб ті пам'ятки всі позчезали. Прим. ред. «А») Найприкріше, що це нехлюйство часом спирається на дуже авторитетні виступи деяких органів преси.

Таї недавно в газетах виникло щось схоже на дискусію про гарантер практичного використання для сьогоденних потреб пам'яток минулого. Різні думки висловлювалися в ході дискусії. Зокрема, й така: для того, щоб привернути увагу, збудити інтерес до пам'яток старовини, пропонувалося використовувати їхні приміщення для влаштування всілякого роду розважальних закладів — кав'ярень, дансингів, кімнат сміху тощо. Словом, функції історико-культурного заповідника об'єднати в них з функціями «луна-парку».

Якийсь інженер В. Смирнов у газеті «Советская культура» (стаття «Спірне питання? І заповідник, і луна-парк»), обгрунтовуючи цю пропозицію, доводив, що такий спосіб використання пам'яток дав би чималий економічний ефект, допоміг би значно збільшити матеріальні прибутки від їх експлуатації. Не треба, мовляв, бути святенниками й пуританами, а треба бути реалістами й сміливо дивитися в очі фінансово-економічній доцільності.»

Л. Серпілін відкидає цю варварську пропозицію пишучи:

«Економічний ефект... Звичайно, це аргумент серйозний, не зважати на нього не можна. Але попри все ця пропозиція видається мені верхом кричущого несману, естетичної глухоти й елементарної безтантності. Це ж, як не є, старовина — наша історія, наша гордість, як сказано у відозві. Шапку треба знімати перед цією старовиною. Люди приходять до неї з почуттям шаноби, шукаючи в ній поживи для роздумів, заради внутрішнього самозаглиблення, заради того, щоб відчутти подих історії, биття її пульсу, величного, як сама вічність. А якщо перетворити пам'ятки минулого на такі собі «злачні місця» — на корчму, на кафе, на містечка розваг, то, може, це й приверне до них інтерес публіки, але якої публіки? Саме тої її частини, яка всюди шукає тільки розваг, до того ж розваг, приправлених перцем чогось незвичайного, а через те воліє пчти коньяк і витанцьовувати шейк не просто собі в ресторані, а на тлі старовинних фресок, під склепіннями, зведеними нілька сотень років тому. Не таний-то й великий прошарок ця публіка становить у нашому суспільстві. Отже, чи не обернеться очікуваний «економічний ефект» на чистісіньку фікцію? А про втрати духовного порядку, які при цьому неминучі, мабуть, і казати зайве.

І все-таки безглуздям було перетворити пам'ятки минулого на му-

зейні реліквії, обвішати їх табличками: «Рунами не торкати», заховати під селяні новпани. Ні, використовувати їх для практичних цілей, безперечно, треба, але за умови, що для цього будуть знайдені певні розумні форми.

Так, коли, знаємо, в двох найвизначніших старовинних будівлях Львова, в двох пречудових пам'ятках доби пізнього ренесансу — так званій «чорній кам'яниці» й «кам'яниці Корнякта» розміщено історичний музей, то це розумно. Коли один з відділів цього ж музею передбачається розмістити в старовинному Домініканському монастирі (початок ХУІІІ ст.), капітальний ремонт якого нині закінчується, то це теж розумно. Але буває й інакше. І часом Товариству охорони пам'яток доводиться вести запеклу боротьбу з господарниками, з погляду яких найраціональніший спосіб практичного використання пам'яток старовини — перетворення їх на складів та комор.

Є у Львові, на вулиці Миру, старовинний костюл св. Магдалени. Його вивершено саме на межі ХУІ і ХУІІ століть. Славився костюл своїми статуями, фресковим розписом, своїм унікальним органом — чи не найкращим у Львові.

Свого часу цю пам'ятку передано Львівському політехнічному інституту. Передбачалося, що костюл буде переобладнаний під студентський клуб. Та замість того протягом багатьох років його використовували як склад для поламаних меблів і вслякого брухту. Тим часом дорожчійна пам'ятка поступово руйнувалася. На вимогу товариства було скликано авторитетну комісію, що обстежила стан збереження пам'ятки. Як свідчить складений комісією акт, вона застала в костюлі картину повної руйнації: розвалені мармурові статуї, оббиті нарниси, потрошені меморіяльні таблиці в пам'ять полеглих героїв — учасників революційного повстання 1863 року. Орган — той самий орган, гордість Львова — був майже повністю розібраний, невідомо ним і для чого.

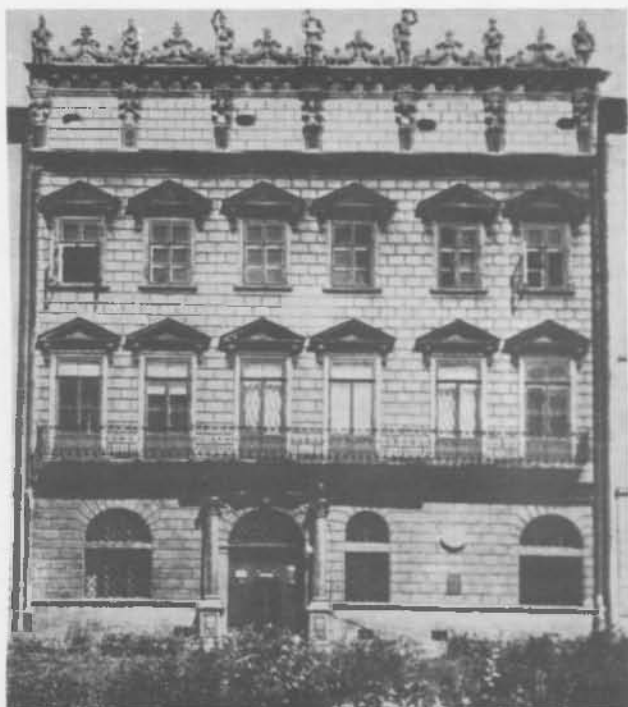
Втрутилася громадськість. Виступила преса. Це дало свої наслідки. Той же політехнічний інститут своїм коштом капітально відремонтував костюл. Вдалося й відновити орган. Нині в костюлі св. Магдалени Концертна зала органної музики.»

Біднається автор також і над іншими пам'ятками минулого, які знаходяться в оплаканому стані. Ось доля церкви св. Онуфрія:

«Нині товариство веде боротьбу за збереження іншої визначної споруди минулого — церкви св. Онуфрія, однієї з найстаровинніших у Львові. Збудовано церкву 1518 року, й фундатором її був не хто інший, як князь Костянтин Острозький — славнозвісний борець проти сваволі польських феодалів, проти впроваджуваної ними політики колонізації українського народу. Споруджено її на підмурках зруйнованої церкви княжих часів, форми якої церква св. Онуфрія можливо, повторює.

Колись вона входила до комплексу монастирських будівель. У 1572 році до того монастиря прибув з Москви «першодрукар книг, до того небачених» — Іван Федоров. Його трудами в монастирі було створено друкарню, і в тій друкарні 1574 року московський першодрукар видав свою першу книгу на Україні «в насолоду народові-русьському». Тут, у монастирі, Іван Федоров і скінчив свої дні, його було поховано на монастирському цвинтарі.

(Забув автор додати, що того ж Федорова вже тоді москвини хотіли вбити, спалюючи його друкарню в Москві, так що він ледве звідтіля втік до Львова. Тепер виходить, що і у Львові від московських окупантів немає для нього пошанівку. Прим. складача).

Львів. Ринок. Будинок Корнякта, 1580 р.

В шістдесятих роках минулого століття у Львові почали будувати залізницю. За початковим проектом залізниця мала пройти якраз через територію монастиря. В зв'язку з цим монастирський цвинтар було розрівняно. Пізніше проєкт зазнав змін, залізниця пройшла трохи далі, але могилу Івана Федорова вже відновити не вдалося. Нині ніхто не в силі сказати, де саме вона була. Але його поховано тут. Ця місцина, ця церква пов'язані з пам'яттю ушавленого першодрукаря, з першими паростками вітчизняного книгодрукування, а відтак вони безмірно дорогі для кожної освіченої людини.

Нині церка св. Онуфрія перебуває у віданні інституції, близької до мистецтва, — Львівського музею етнографії й народного промислу. Тим більше доводиться дивуватися: як міг цей культурно-освітній заклад довести пам'ятку, пов'язану з іменами таких видатних діячів минулого, як Іван Федоров, як Костянтин Острозький, до її нинішнього жалюгідного стану! Вважається, що в церкві зберігаються музейні фонди. Але що ж це за фонди? Якісь міщанські комоди, шифоньєри, туалетні столики. — типовий ширвжиток кінця XIX століття. Єдину справді художню річ пощастило мені побачити серед того мотлоху — виплетене з лози крісло роботи українських народних умільців.

То заради цього єдиного крісла віддавати на поталу таке дороге цінне приміщення? Воно ж гине, в покрівлі зає пролом, ринви пообривані, нарнизи викришилися, по стінах тече вода, всюди вогність і пліснява.

Товариство, обстеживши пам'ятку, виступило з пропозицією: відібрати церкву в музею етнографії й перетворити її на самостійний культурно-освітній заклад — на Музей історії книгодрукування. До речі, 262 це був би єдиний музей такого типу в усьому Рядянському Союзі»

А ДЕ Ж СВОБОДА І РАДІСТЬ ЖИТТЯ?

30 травня 1970р. під гучні оплески закінчив свої наради ХУІ з'їзд всесоюзної лєнінської комуністичної молоді, що нині нараховує 26.000.000 членів. Під патронатом великих шишок з Кремлю (Брежнєва, Воронова, Кириленка, Косигіна, Мазурова, Підгорного, Полянського, Суслова, Шелєпіна, Андропова, і т.п.) відбулося заключне засідання союзних представників і закордонних делегатів-симпатиків комунізму. Першим секретарем залишено Є.М. Тяжєльнікова. Головою Центральної Ради Всесоюзної піонерської організації імені Леніна був затверджений пленумом Т.О.Кущєнко. Деяких осіб з членів бюро ЦК ВЛКСМ пересунєно на партійну роботу. Їм урочисто вручено відзнаки.

За даним цього з'їзду членство комсомолу зросло на 4.000.000 осіб.

Після звичних промов і привітів, після відбуття нарадних праць з присутніми делегатами, на всі дозволені пєкучі питання — прийшлося до резолюцій. В резолюціях не рисвітлено нічого нового, але ще раз показано, що КПСС (комуністична партія) змагає до того, щоб з молоді людини зробити мертве коліща нєлюдської системи без елементарних вимог гуманности (крім паперових гасєл).

Стверджєно, що юнаки і дівчата одностайно підтримують внутрішню і зовнішню політику КПСС, і що в дотєперішній праці ВЛКСМ все було спрямованє на виконання рішень ХХІІІ з'їзду КПСС.

Бєзустаннє піклування молоддю приготовляє її на «переможний похід по всій планєті». На доказ повного довір'я до молоді, партія дозволила вибрати в депутати Верховної Ради ССРСР більше молоді, нїж на попередніх виборах.

Рішенє ставити наголос на «глибону комуністичну перєконаність», «лєнінську теорєтичну спадщину», «систєму комсомольської політичної освіти.»

З тисячу рядків постанов і резолюцій з'їзду не можна збагнути жодного погляду на життя, крім деформуючої призьми лєнінського світу ідей». Від молоді вимагаєтьсє: зростання продуктивности праці, зниження собівартости, підвищення якости продукції. Молодь має дати свій вклад в інтенсифікацію сільсько-господарського виробництва, підвищення культури землеробства, розвиток тваринництва, здійснення плянів хімізації і меліорації.

На молодь накладають велику відповідальність. Вона має дати основний вклад у освоєнні багатства Сибіру, Далєкого Сходу і Півночі. Ще не вистачить що там працює понад 300.000 недавно спроваджєних, головно з України молодих людей, що там знаходиться 1.200.000 людей, що «добровільно» переїхали в ці дикі околиці з союзних рєспублік. Щоб осягнути ще більшого числа охочих треба «добре попрацювати з молоддю», головно в індивідуальнім підході.

Тому, що в п'ятдесятилітній комуністичній системі в моді критика і самокритика, треба було вичислити для фасону деякі недотягнення. Ці недотягнення видаютьсє нам досить серйозними: лєнінська бойовість і згуртованість не каже частині молоді нічого, отже її не приймають. Висновок, брак цілеспрямованости і конкретности. Інша частина молоді не вмєє доводити до кінця початої справи. Комітєти

ВЛКСМУ нездідні зацікавити молоді цікавою і корисною справою. Деяка частина комсомольської молоді не бере участі в житті своїх організацій.

Щоб уникнути ці вади рішається поліпшити ідейно-виховну роботу цілого ряду комсом. організацій, бо не всюди дається відповідне теоретичне навчання. Замало звертається увагу на якість знань учнів і студентів, що вдовольняються низькою успішністю в науці. Постановляється вивчати ленінські «заповіти», щоб готувати всебічно розвинутих людей, стійких і «самовідданих борців за справу партії, за перемогу соціалізму». Треба проїняти кожного революційним світоглядом. Комсомол має бути всюдисущим: має допомагати педагогічним колективам, загально-освітнім школам і профтехнічним училищам. Очевидно, сама теорія — слаба річ; всі завчені знання треба вміти застосувати в практиці. Молоді потрібен досвід старших поколінь революціонерів, потрібно вчитися у них «відстоювати завоювання соціалізму».

Комсомол мусить посилювати боротьбу з пляцтвом, хуліганством, розкраданням соціалістичної власності. (Ця боротьба провадиться більше 50-и років... від початку совєтської влади. Прим. складача) Посилити естетичне виховання юнаків і дівчат... (А вартувало б, хай буде пригадкою, осквернення пам'ятника Т.Шевченка тупоумною комсомолкою...) У всіх резолюціях доказується, що комсомолові потрібна робоча сила сотень тисяч молоді. Молодь покликана створити матеріально-технічну базу комунізму». «Партія доручає — молодь виконує». Молодь мусить допомогти у виробленні комплексних і особистих плянів підвищення, виробляти «комуністичне ставлення до праці». Щоб партія мала користь з кожної людини треба скорочувати непродуктивні втрати робочого часу. І сипляться завдання одне за другим: припилнувати професійну підготовку робітників, безнастанно добиватися здійснення режиму економії, поліпшити використання резервів виробництва, внести свій вклад у розробку нафтових і газових родовищ Західного Сибіру, (це іменується «бойовою справою»), спорудити найважливіші підприємства машинобудування, хемії, металургії, целюльозно-паперової промисловости, використати мінеральні добрива, комбікорми, меліоративні системи, водогосподарські об'єкти — головню у північних і східних районах країни. Комсомольці мусять добиватися впровадження науки у колгоспне життя.

А для захопоти комсомольцям не лишати їхні завдання: кожний прогул, запізнення, і брак — не можуть бути некараними.

При цім усім пригадується комсомольцям, що партія керує, а молоді комсомольці приречені на безумовне виконання рішень. Ще й ніби мало того: високе довіря до кадрів слід поєднати з контролею за виконанням ними своїх обов'язків (!)

Щойно тоді, після всіх вичислень чорної роботи приходить слово про клясову інтернаціональну солідарність і революційний інтернаціоналізм, що виявляється під подихом партії (Мадярщина, Чехословаччина, В'єтнам), за національним визвольним рухом Азії, Африки і країн Латинської Америки. Певно, не всі течії в революційному інтернаціоналізмі приймаються: відкидається антикомунізм, правий опортунізм і лівий екстремізм...

Це і резолюції і завдання комсомольської молоді, привілейованої насти сов'єтського союзу, але й найбільше експлуатованої московським імперіялізмом. А де ж свобода і радість життя?

ГОВОРЯТЬ ЦИФРИ

/О.Р./ Кожна нова статистика, кожний новий перепис населення проведени в СРСР мають на меті показати ріст і добробут, поставити ударним аргументом цифри, які, як виходить з даних центрального статистично-го управління при раді міністрів СРСР справді дуже промовисті.

Від останнього перепису (січень 1959), населення СРСР збільшилося на 51,5 мільйона осіб, вмерло 18,6 мільйона.

Україна, що в 1959 р. нараховувала 41.869.000 осіб, за даними з 15 січня 1970 року, нараховує 47.136.000 осіб. Це означає приріст на 5.267.000 осіб, тобто 12,3 %.

Однак, варто було б поставити питання, скільки з цих даних приписати природньому зростові населення, а скільки колонізаторській політиці москалів?

Коли приглянутися до зросту чисельності населення по містах — цифри багатомовні. Центральне статистичне бюро саме повідомляє, що природній приріст населення у Казахстані і Середній Азії від 1959 р. до 1970 р. становив 8,6 мільйона. Але за даними того ж бюро, чисельність населення збільшилася на 9,8 мільйона, отже на 1.200.000 осіб, що не належать до «природнього приросту». «Воно переїхало сюди з союзних республік» подано у 3-ій тонці підсумків зсесоюзного перепису населення 70-ого року.

З перепису випливає, що чисельний зріст по містах дуже великий, головню по українських містах. Що цей зріст виправданий по великих індустріях та промислових центрах, як Харків, Одеса, Запоріжжя, Дніпропетровськ, Кривий Ріг — це можна зрозуміти і пояснити. Але дивує факт, що в спокійних містах, без великої індустрії, зріст чисельності населення рівню ж дуже високий! У Києві зріст чисельності населення скріпився на 520.000. У Львові на 142.000 осіб. В Казахстані і на Середньо-Азійських просторах зріст населення рівнюж дуже високий. Ташкент має на 458.000 приросту, Баку на 293.000, Тбілісі на 186.000, Казань на 202.000, Уфа на 225.000, Алма-Ата на 274.000 осіб.

Чим пояснити цей неприродній приріст по більших і менших містах на індустріях і промислових центрах, по містах без великої промисловості? Чим пояснити, що багатотисячні загони українських студентів і робітничої молоді працюють щороку на казахстанських і середньо-азійських просторах?

Перший секретар ЦК ВЛКСМ (всесоюзного комсомолу) Є.М. Тяжельников висловив надію, що цього літа працюватиме не 10, а 15.000 українських студентів на освоєнню нафтових і газових родовищ Тюменської області (Західній Сибір).

Коментар до цього зайвий. 1.200.000 осіб неприроднього приросту на казахстанських і середньо-азійських просторах вказують ясномовно на посилену колонізаторську політику москалів, що лиш коротко подають до відома, що цих 1.200.000 осіб «переїхало з союзних республік». А скільки ж їх переїхало з союзних республік, головню з Московщини на наші українські міста можна догадатися.

Українські студенти і населення змушені покидати рідну землю, щоб працювати на чужих просторах, а на Україну їдуть великі контингенти московських студентів і московського населення. Все це служить Москві на те, щоб посилити свій вплив на Україну, не допустити до університетів і вищих учбових закладів нашу студіюючу молодь, і таким чином сильніше закріпити своє панування в Україні. Москалі не вірять навіть вихованим чими українським комуністам. 265

О. КОВАЛЬ.

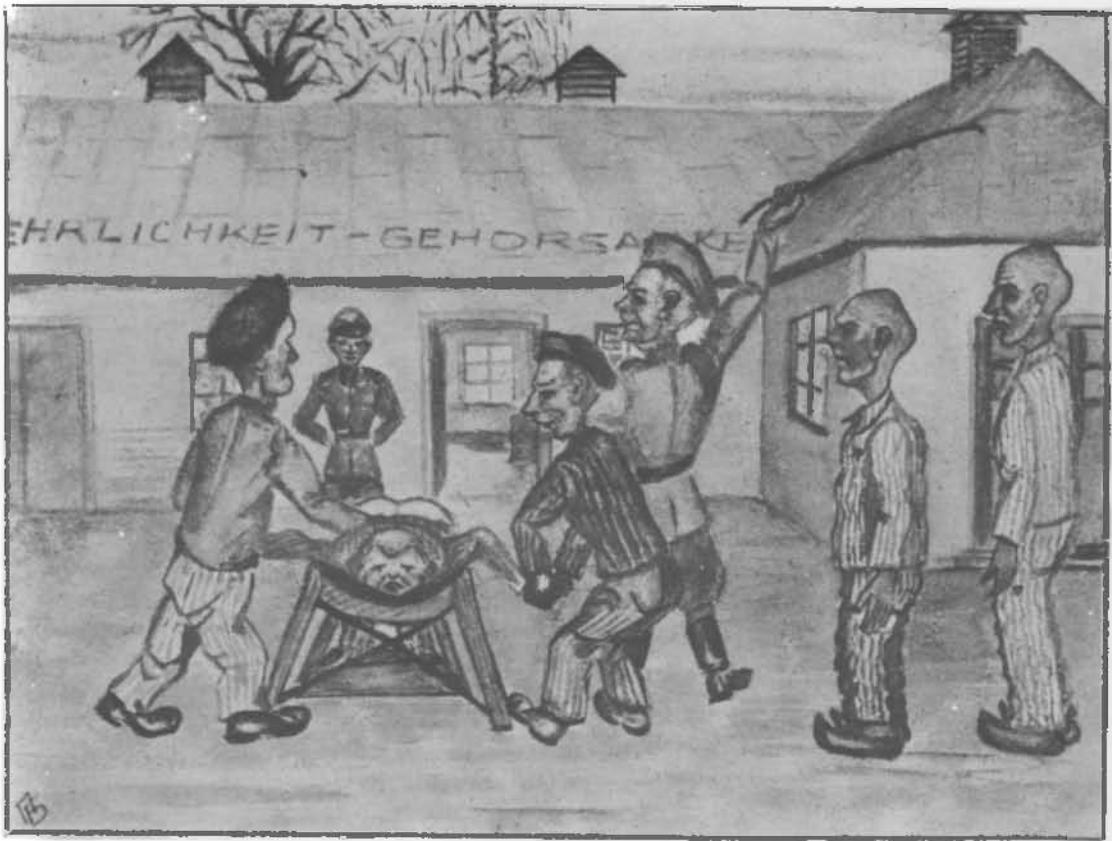
У КАТАКОМБАХ АУШВІЦУ.

(ПРОДОВЖЕННЯ)

(СПОМИН)

Унтершарфюрер Міллер — комендат бункру немало здивувався, коли побачив таких несподіваних гостей. Деякі з нас були йому з кухні добре знані. За якийсь час появилася також блокова обслуга: блоковий, заступник, шрайбер і інші посіпаки. Між ними я пізнав Ганса, що був заступником блокового. Був це поляк зі Шлесьна, тепер фольксдойч. Це він був один з тих, що нас так гостинно прийняли, як ми тільки прибули до табору. Не одну сотню людей переправив на другий вбік. З нашими кухарями видно був він знайомий, бо зараз розпочали між собою розмову. Деякі передали йому свої годинники, чи інші речі, бо, як він заявив: «вам то вшисто одбйорон». По якомусь часі появляється на коридорі унтерштурмфюрер Возніца і звертається до нас з деякими запитаннями в зв'язку з утечею. Цей момент використовують деякі в'язні і просять, щоб звільнити їх з відповідальності. Старий кухар Август, в'язень з ч.442, знавець, старається використати свої вмільости й переконати унтерштурмфюрера про konieczність його звільнення. Сам, хоч не володіє німецькою мовою, докладає всіх зусиль, для зіплення кількох фраз, не зважаючи що Возніца, як вказує само прізвище, мусить розуміти польську мову. «Гер унтерштурмфюрер, іх ді ганце нахт арбайтен... іх нікс шульд, іх волєн вайтер арбайт. Зі міх вайсен... Іх арбайтен ін гаус 7, фюрерсгайм айне яр»... «Пане покучнику, я цілу ніч працювати... я не винен, я хочу далі праця... Ви мене знаєте... Я працював в домі. н.7, офіцерська кантина, один рік...» Так розпучливо благально говорить, що Возніца трохи задумався: — «Я, Август, ду гест відер ан ді арбайт», «Так, Августе, ти підеш назад до роботи.» Август, старий польський підофіцер, мало що не розплакався з утіхи. Здавалося, що кинеться до ніг свого спасителя. Видобув тільки з себе слова подяки: «іх данкен...» «дякую» «іх гут арбайтен» «буду добре працювати»... Інші в'язні, побачивши такий успіх Августа, й собі почали на випередки проситися. Богдан, командо шрайбер, що вже прощався на смерть, тепер аж затрясся на можливість вирватися з цієї компанії. І вдалося йому. Покликався на шефа, свою довгу довгу і солідну роботу, до того говорив перфект німецькою мовою й осяяний несподіваним успіхом відійшов під ту стіну, де стояв Август.

Черговий щасливець був Антек. Він також, як лисиця звинувся коло Возніци і почав йому змальовувати свою незамінність у кухні. Покликався на шефа Пашка, якому завсіди собакою лизав ноги. Взагалі Антек Олейовський був підлою людиною. Ціле щастя для нього було це, що Возніца не знав того, що один з утікачів був якраз небіж Антка. Коли він уже опинився в ряді з

ПОСИНКА «двадцятьп'ять» – КАРА ЗА ЩОНЕБУДЬ.

Я пригадав собі, як той самий Антек перед кількома тижнями з'їв шефові муштарду, що він лишив собі з вечора на ранок і потім до цього не признався. Шеф попав був у люті і з цілої сили потягнув мене дротяною нагайкою, так що я й досі носив сині прутки на тілі. А сьогодні я маю поносити наслідки втечі його небожа й інших, а Антек і далі сміється з усього, так, як і тоді. Це мене надзвичайно боліло і я на силу здержувався, щоб не розкрити що про нього знав. В цій хвили я думав про себе. Які ж аргументи повинен я висунути для своєї оборони. Чи те, що я солідно працював. – Мусів... Чи може це, що я не поляк, а українець, і не повинен би відповідати за проступок поляків. Так, це важний аргумент, але не для німців, для яких українці в таборі взагалі не існували. Треба було змобілізувати всю силу волі й опанувати себе, поручаючи дальший хід випадків судьбі. Далі не довелося вже й роздумувати.

Унтершарфюрер Міллер дав наказ нас роздягнути, відібрати від нас все, окрім взуття. Наші досить порядні одяги, чиста білизна, светери й інші речі, що нам як «промінентам» належали, були змінені на брудну й подерту білизну, короткі і вузькі штани такі блюзи. Після цього погнали нас в підземелля. Заскрипів

ключ у залізних тяжких воротах, що ділили сходову клітку від-бункірового коридора й нас 15 каторжан опинилося серед двох низьких стін з численними дверима. Тьмаве світло, гострий запах хльору, своєрідний тухлий сопух поділяли сп'яніюче на нашу гро-маду. Нас усталили разом під стіною і по 2-4 розділювали до окремих намер. «Ахтунг! Целле 18 белегт міт 6 Гефтлінге!» – («Увага! Кімната ч. 18 зайнята 6-ма в'язнями») – закомандував хриплим голосом комендант келії, до якої вкинув нас трьох СС-ман. Моментально згасло світло й ми знайомилися з нашими новими співжителлями напотемки.

Кімната в яку ми попали, була подібна до всіх інших у тому підземельному царстві – 2 метри вшир і 2,50 вздовж. В одному куті стояла дерев'яна прича, що була призначена мабуть для ко-менданта кімнати. Вгорі під стелею було маленьке квадратове віконце з товстими ґратами, що провадило на подвір'я обведене зі всіх сторін мурами. В кутку коло дверей була інституція, що її звуть кіблем, а з другої сторони замість печі був прикріплений холодний калорифер. Коли ми опинилися в келії була приблизно год. 11-та і мешканці видно вже позривалися, бо всі стояли на струнко під стіною, а в низу під ногами були порозкладані коци. Зі мною прибуло ще двох товаришів із кухні. Був це Коханек Вла-дек і Шпрінгер Ян.

Комендантом кімнати був поляк літ коло 55. Він зачав робити заходи, щоб нас примостити спати. Завдання було не легке, бо місця було обмаль, тому він забрав одного зі старих жителів до себе на причу, а нас повпихав між 4 лежачих на долівці. Лежати треба було боком, а тому що долівка немилосердно давила, що кілька хвилин треба було обертатися.

Ми хоча були потомлені цілоденною важкою працею і вечір-ними переживаннями, заснути не могли. Перш за все треба було ознайомитися з новими обставинами. Наш кімнатний комендант також горів цікавістю, за що і як ми сюди попали. Ми йому роз-повіли, а тоді він зачав оповідати про себе..

Родом він був десь зі Стрия (прізвища його вже не пригадую) машиніст. Попався сюди за це, що по дорозі забрано йому вугілля і кілька км. до місця призначення не міг доїхати. Його судили за саботаж, дарма, що він виправдувався на всі способи. «І мене – жалівся нам новий цімеркомендант – що ціле життя своє проїздив на паравозі, на старість стрінула така заплата. Служив добре для Австрії, так як для «Ойчизни» за весь час її державного існу-вання. Аж тепер для Райху став небезпечним злочинцем. О Боже, Боже, чому не покараєш тану кривду. А там десь на «вольності моя стара, з якою ми прожили щасливо стільки довгих літ, дарем-но мене чекає, не знає може нещасна, що я осьгут світа Божого не бачу» - Ці останні слова вимовив старий так боляче, що нам, які сиділи вже по кілька літ, жалко зробилося старого. Ми ста-ралися потішити його, що всеж таки може він вийде, - хоча самі в те не вірили, бо знали, куди звідсіля виходять.

Старий начеб трохи заспокоївся і говорив далі: «Я тут сиджу вже вісім тижнів. За той час відбулися тут три розвалки... З моєї

ПОСИНКА: НАДУН ВИДОБУВАЄ ЗІЗНАННЯ У В'ЯЗНЯ, ЗЛОВЛЕНОГО ПРИ «ОРГАНІЗАЦІЇ» ХАРЧІВ.

кімнати теж двох забрали. Панове, це страшно! Приходять, викликають, забирають і тут на подвір'ї розстрілюють. Як так довше потриває — я збожеволюю. Нерви не видержать. Якби так кусок шнурка, то повісився б, щоб ті людожери не знущалися тай над людиною. Прошу собі уявити, вже вісім тижнів, а ще ніхто не прийшов і не спитав, за що ж ти старий сидиш, який страшний злочин ти поповнив. І доки ще так сидіти? Коли ж поκληчуть на слідство і розглянуть мою справу? Яка непевність! Сиди отак тут голодний, немитий і чекай. Чекай поки прийдуть і виволічать тебе на подвір'я та мов барана заколять. А потім до печі і сплять, щоб і ністочка ціла не осталася та на них не помстилася. А тепер покищо наші невідступні приятельки-блощиці, мов діти до матері горнутьесь та ссуть останки нашої крові. Вони також до осі належать.

Може ще і далі старий осьтак снігів, але я вже не чув. Втома після цілоденної праці й відпруження після вечірніх переживань злилися в один міцний сон. Коли прокинувся, чути було стукіт по коридорі і брязчання ключів. Почули це й інші жителі та почали похалцем зриватися і напотемки складати коци. Я хотів також чим скорше підірватися, але заточився і впав. Цілий бік на якому я лежав, був наче з дерева і треба було кілька хвилин, щоби прийти до себе. Однак пеститися не було можливости, бо скрип ключа пригадав, що небезпека надходить. Була год. коло п'ятої ранку. Відчинилися двері й електричне світло осліпило нам очі. Тут слідував «Ахтунг» і звичайний звіт про стан кімнати зложений нашим старим комендантом. Так званий каліфактор — в'язень положив котел з кавою на порозі й роздав нам по 1/4 л. кави до мисок. Це був сніданок. Хліба не було, бо тільки раз на добу вечером давали 200 гр., а тому, що ми прийшли по вечері, вже не одержали. Але це не важне. Їсти і так нам покищо не хотілося, а натомість дрібка цієї гірної кави була для нас трьох спрагнених дорогоцінним нектаром. За кілька хвилин ще раз навідалися до нас ці самі й позбирали миски від кави. Після того, ми, нові, почали проходжуватися, по кімнаті, а старі жителі посідали підігнувши ноги під себе і куняли досипляючи короткої ночі. По якомусь часі провиднілося і крізь маленьке вікно під стелею продиралося до кімнати бліде світло. Поволі прокидалися інші співмешканці і ми могли ближче приглянутися до тих, що з ними ділили спільну долю.

Перший, що звернув мою увагу на себе, був високий худий чоловік з блідим зморщеним лицем і задуманим глибоким виразом очей. Ми познайомилися з ним. Був це чех — інженер з Праги на прізвище Бабічек. Після кількох вступних питань і відповідей він розповів мені цілу свою історію. Арештований був в час великих арештувань у зв'язку з атентатом на Гайдріха осінню 1942 р. Після кількох місяців празької тюрми на «Панкраці» його перевезли до Аушвіцу, де як спеціаліст-інженер дістався до ДАВ. (Німецькі Воєнні Заводи). Там працював до часу аж поки німці не викрили підготовки саботажу, що мав бути виконаний самими в'язнями. В чому мав полягати цей саботаж, годі собі уявити і треба скорше припускати, що це був тільки засіб, щоби позбутися небезпечного інтелігентного елемента. Як розповідав Бабічек, перед двома тижнями разом із ним було виарештовано на команду ДАВ кільканадцять спеціалістів-інженерів і техніків різної національності. Всі вони сиділи тепер в бункрах порозкидувані по різних келіях.

Коли я спитав його, які у нього вигляди на висліди слідства, то дістав таку відповідь: «Я тут сиджу вже третій тиждень, а ще досі ніхто не приходив спитати, за що я сиджу. Я тільки можу присягнути, що я Богу духа винен чоловік.»

Тут він перенісся думками в родинні сторони й почав розповідати про свою стареньку матір, що його незмірно любила і тепер десь добивається за ним. А тут вже мабуть із того пекла не вирватися. Замордують... його голос задрижав, заломався і урвав-

П.Осинка: ВИБІРКА ДО ГАЗУ ПОМІЖ ХВОРИМИ.

ся. Я поглянув на нього і побачив повні очі сліз. Він хоч ще і не старий, літ коло 30, виглядав тепер принайменше на 50-літню знищену людину. Його худа висока постать була зігнута в дугу наче під важким тягарем невимомної долі. Я взяв його під руку і почув, як по ньому пробігали конвульсійні дрюгання.

Я хотів його розрадити, але відчув, що це завеликий трагізм і застрога жорстока дійсність, щоб спромогтися на викресання іскри оманної надії. Я тільки стиснув міцніше його руку і півголосом сказав: «Більше віри, Йосиф, чей Бог нас не опустить.» Він глянув на мене і тільки зітхнувши глибоко, похитав головою 271

немов хотів сказати, ти сам не віриш у це, що говориш. Ми так проходжувалися мовчки побіч себе. Наші співмешканці немов закам'янілі статуї сиділи, або стояли оперті біля стіни без слова. Здавалося чути було удари сердець моїх сусідів, що діставши тепер більше вільного місця в грудях валили молотом у висохлі стіни грудної клітки.

Ту святочну тишу перивало тільки храпіння одного старого сльонзака, скрипіння наших немазаних черевиків і якийсь дужний голос в'язня, що доносився зі сусідньої келії. Цей дивний настрій розвіяв голос мого «камерада» з кухні — Владка:

«Емілек, сядай ту коло мене і оповедз мі цось о твоєй Україні»
— Я бачив як всі присутні вирячили на мене очі.

«То пан Українець» — видобувся голос здивування майже від усіх нараз.

«То ви не єздесце з Немцями?»

— Я очевидно мусів їм дати виклад про нашу самостійницьку програму і бачив, як у них під впливом моїх переконливих аргументів таяли сумніви і недовір'я до українства. Наша товариська розмова і виміна думок усувала поволі часто протилежні погляди й переконання про українське питання. Ці розмови, не зважаючи на обстановку, були для всіх за виїмком старого сльонзака, живі й цікаві. Вони абсорбували багато часу, що смоляною важкою ниткою тягнувся в безконечність. Ми не зчулися, як проминула половина дня і знайомий вже скрип ключів рознісся по коридорі і наш комендант, як звичайно, відбув церимонію зголошення.

Принесли обід. Кожний одержав 3/4 л. зупи. При тому один з мешканців нашої кімнати зле підложив миску і дістав за це по голові черпаком, аж повалився непритомний. Інший кинувся скоренько на його місце з мискою і ситуація була врятована.

(ДАЛІ БУДЕ)

3 привітів на IX Конгрес СУМ

до
спільної програми Конгресу
Братів Української Молоді
в Лондоні.

Коли на Рідних Землях по попередньому
переслідуванню віри й церкви, а на заході позачається загально-
реалістична бойовість, тоді слід додати позитив існування і
працесіями української Молоді, а всім нам, до стали до розбу-
тові цього хіла, як найвидше освіту і навичку ціль.

О. М. Лівенець

Світлий Мудрості!
Дорогі Афузі! Подружжя!

Зовсім. Оскільки ми жина думали до твоїх висловлю-
вань Афузі як збереженні для Бога і України всім
серцем Афузі. Покладаю в твої величезні вершини: мудрих
християн і українських патріотів. Хай всім Союзом
буде кудиш до спокійної землі, як кудиш, напевно,
наш спокійний в цій світі, мудрих, українських
християн і згодом в цій світі, Божої, всім
і по освітленню Божої Вічності.

Будемо чистими перед і всім Божою Світлістю
у твоїх і в славу Божу і України
Всі у Христі,
О. М. Лівенець

УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВО-ОСВІТНЄ ТОВАРИСТВО В БЕЛЬГІЇ

Тоді, як ми в Україні та за звільнення інтернаціонального українського
самого і повсякденної совєтської топки. Тоді, як частково українців спіра-
ти і цим же і в українському світі та в Україні, а всім та-
т і в українському світі. Тоді, як частково українців спіра-
ти і цим же і в українському світі та в Україні, а всім та-

Тоді, як ми в Україні та за звільнення інтернаціонального українського

Коробці, який ми по розумі!
І в Україні, того жодя — жвані!
І в Україні, якого жодя!
І в Україні, якого жодя!

Тоді, як ми в Україні та за звільнення інтернаціонального українського
Коробці, який ми по розумі!
І в Україні, того жодя — жвані!
І в Україні, якого жодя!
І в Україні, якого жодя!

О. Богдан Кудиман

О. Богдан Кудиман

голова УНОС-а та
виступає СУМ-а в Бельгії.

Від суспільно-громадських установ :

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ АВСТРАЛІЇ

FEDERATION OF UKRAINIAN
ASSOCIATIONS IN AUSTRALIA

Будь-який візит до нашого міста, що українська громада у ньому має великі моральні біди і ніколи і не зможе подолати, якщо для збереження національного обличчя і зацікавленості українців до української культури не буде зроблено певних зусиль. Спільно Української Жовтєвої і Південної буде доручено у Львівській Громаді в місті і в інших місцях і тим самим забезпечити можливість культурних зв'язків на еміграції.

Андрій Савчук
Андрій Савчук
Голова

Sociedade dos Amigos
da Cultura Ucraina

Av. Brigadeiro Franco, 34
Cidade Postal, 411
CURITIBA, PR (BRASIL)

Curitiba, 18 січня 1970.

Іменем Головної Управи Товариства Прихильників Української Культури в Бразилії, його членів, а зокрема іменем агуртованої при ньому молоді, яка зараз приготується до своєї першої краєвої зустрічі в днях 8 і 9 лютого н.р., - маю щиро подякувати за запрошення до участі в IX-му Світовому Конгресі С.У.М.-у і прошу передати усім учасникам Конгресу сердечний привіт і найкращі побажання від нашого Товариства та його молоді.

За Гол. Управу Т-ва Прихильників
Української Культури

Микола Гац
/Микола Гац - голова/

Бібліотека і Музей ім. Т. Шевченка в Лондоні
Секція Союзу Українців у Вел. Британії

49, Linden Gardens,
Notting Hill Gate,
London W 2
Tel. 229 0140

Президія Кураторії й Управа Бібліотеки ім. Т. Шевченка в Лондоні щиро вітає Ваш Конгрес, бажає йому особливих успіхів радіє кожним Вашим досягненням, кожним проривом і подвигом.

Велику радість приносить нам включення молоді в нашу працю і боротьбу. Щораз частіше бачимо лези вешної молоді на маніфестаціях і демонстраціях, ми радіємо цією вешною молоддю, що йде на зміну покоління і бачимо її віри у власні сили та в ці ідеали, що нам передає не одна генерація, але ціла історія України.

Радіємо теж, що Ваш Конгрес відбувається в Лондоні, де ми мали змогу із великою радістю бачити рім за роком доростання і звання СЧМ у Англії.

Роберт Лисовський
Проф. Роберт Лисовський
Голова Президії Кураторії

Володимир Ціпан
Проф. Володимир Ціпан
Директор Бібліотеки

Крім того, у зв'язку з тим, що
 інформація про діяльність Товариства
 була надана, на підставі чого необхідно заборонити
 доступ до цієї інформації Урядовій Службовій
 Співробітничій Службі.

Товариство Українських Інженерів
 в Україні та його представники в Україні та
 української діаспори закликають уряд
 в повній мірі зрозуміти українську справу
 і української людини в Америці.

[Signature]
 секретар

[Signature]
 голова

NEW YORK, N.Y. 10003

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

„САМОПОМІЧ“

Головна Управа.

58 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y. 10003.
 Tel.: SPRING 7-3336

ОФІЦІЙНИЙ ПРЕДОВИЙ ОРГАН: „НАШ СВІТ“

Відповідаючи на запрошення на IX Світовий Конгрес СІМ та Товариську
 Зустріч-Бен ет-в'язично повідомляємо, що Головна Управа ОІА
 „Самопоміч“ репрезентуватиме місто голову Головної Управи ОІА
 „Самопоміч“ Гіра Євген Дозинський.

За Головну Управу ОІА „Самопоміч“:

[Signature]
 чл. в. в. в. виконавчий директор

[Signature]
 голова Наглядово-ревізійної комісії

До Хмельної Президії
 IX-го Світового Конгресу СІМ
 у Лондоні

Хмельна Президіє!

З нагоди IX-го Світового Конгресу СІМ бажаю Вам щиро успіхів
 і діловитости в проведенні марат в зокрема дальших добрих успіхів
 у так важливій діяльності організації, яким є молодіжний відділок.

З повагою і привітанням

[Signature]
 Проф. Роберт Дозинський

Від українського жіноцтва:

ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ГОЛОВНА УПРАВА

315 E. 10th Street

New York, N. Y. 10002

Поштова адреса: P. O. Box 304, Cooper Sta., New York, N. Y. 10003

Телефон: УІКОН 2-1170

СВОБОДА СЛОВА СВОБОДА СОВІСТИ — СВОБОДА ВІД СТРАХУ — СВОБОДА ВІД ЗЛИЧИН

ІХ-ий Світовий Конгрес СЖМ-а відгукся із 80-річчям Існування СЖМ-а на нових теренах поселення у світовому світі. — Це конгрес протип часу і великий вияв многогранної праці у збереженні національного духа й ідейному формуванні молоді української людини на чужині. З призначенням треба ствердити, що в Існуючих молодечих організаціях СЖМ найкраще поставили питання виховання і заправки української молоді до праці для незалежної української спадщини. Безсумнісно домінуюча участь молоді СЖМ-а в усіх українських націон. - аких маніфестаціях і протестних акціях могутньо і визначно репрезентувала все перед усім світом своїм знанням ідейності, національну свідомість і солідарність з голосом ідеальної української молоді в Україні.

В імені Головної Управи ОБ ОУСЖУ бажаємо ІХ-ому Світовому Конгресові СЖМ-а блискучих успіхів у його проведенні, для дальшого удосконалення росту й розвитку в майбутньому — на добро і славу цілої Організації СЖМ-а й усього Українського Народу.

Людмила Шевченко *Марія Пилипчук*

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК
У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

ASSOCIATION OF UKRAINIAN WOMEN IN GREAT BRITAIN

49, LINDEN GARDENS,
LONDON, W. 2.

З нагоди 9-го Світового Конгресу СЖМ,
прошу українських товаришок приїхати
до Лондону у Великій Британії.
Дати бачте щоб разом карати українських
іхнайкрайшми цим часом дівчата добра
українками, Молоді нехай
українками, сиротами.

Уважно Вимагаємо це
нашій жінці!

Освітлено з наміром А. Шевченко
і іншими дівчатами

Handwritten notes in Ukrainian script, partially illegible.

Handwritten notes in Ukrainian script, partially illegible.

Handwritten signature and notes in Ukrainian script.

Спілка Української Молоді Австралії
UKRAINIAN YOUTH ASSOCIATION IN AUSTRALIA

КРАПОВИНА 5 ПИЛІВКА

FEDERAL COMMITTEE

Бажаємо, щоб Світовий Конгрес звернув ще більше уваги на поширення мереж суміських Осередків та охоплення суміськими ідеями якнайширше кругів української молоді незалежно її походження, віровизнання, чи політичної орієнтації її батьків.
Бажаємо, щоб Світовий Конгрес звернув увагу на долю Дружинників як на теперішній час так і в майбутньому.

Спілка Української Молоді з і мусить бути масовою і глибоко національною організацією української молоді.

Українська молодь в Австралії об'єднана в рядах Спілки Української Молоді і впродовж Світового Конгресу у своїй праці візьме під увагу всі дуже важливі потреби суміської молоді і внесе найбільш відповідні напрями та постанови по в цілому поділити суміське організоване життя в усіх країнах нашого поселення для добра Спілки Української Молоді, а по майжеовнішнє для добра України!

Василь Руп
В.Чорн - голова

Г.Панасюк
Г.Панасюк - секретар

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В КАНАДІ Інк.

ОКРЕДІ ІМ. ПОД. УВА. О. РАСНИС - ШИДІН
У КІНЦІ

UKRAINIAN YOUTH ASSOCIATION IN CANADA INC.
BUSINESS PLAN

777 Poykard Avenue, Winnipeg 1, Manitoba

Адрес: Р. 07, м. Вінніпег, М. С. 9

Ми вроді якого до у д...
висловити на...
Ми впевнені про те...
практичні, та...
в свої сагоді Україна Осередку, та...
на силах серйозно розпорядитися для...
Здоровки до Вас! Хай Бог...
Честь України!

В.М.У.І.А.Р.К.І.А.
секр. В.М.У.І.А.Р.К.І.А.

Г.Панасюк
Г.Панасюк

НАЦІОНАЛЬНИЙ СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ В БЕЛЬГІ

Union Nationale des Etudiants — I. National Verband van —
— I. National Verband van — I. National Verband van —
— I. National Verband van — I. National Verband van —
NaSUS — I. National Verband van —
— I. National Verband van — I. National Verband van —

Одним листом члени Національного Союзу Українських Студентів в Бельгії бажають привітати і зразом скласти найкращі свої побажання успішної праці IX Світовому Конгресу Спілки Української Молоді.

Хочемо вірити і гаряче надіємось /з те й бажаєм/, що праця вестиметься з широким вірним і здуманим простим широким до виз'явлення скрутніших питань нашої молоді на діаспорі та до певної демократизації Спілки.

Тому, прийняті однок з тою думкою, яка притаманна кожному освітальцю, ми, українські студенти із Бельгії, бажаємо і віримо, що з дводенних дискусій Учасника /-вці/ Світового Конгресу викусуть палідне зерно оновки та ентузіазму які саме так просить українська молодь на еміграції.

І певно тоді мети, яка в'яже нас усіх в одне, стане кінцогато нам спільним та білим виправданом, а віра в можливість учіння її в дійсність - білим промишлом.

Роман Бабовал
Роман Бабовал
Голова

Болодинир Незушко
Болодинир Незушко
Наступний голова

людей України

АНАТОЛІЙ ШЕВЧУК

Молодий, надійний новеліст почав друкуватися в шістдесятих роках. Одначе, його творчість, з якихось причин виявилася небезпечною для режиму, якому не на руку літературні здібності молодого Шевчука. Його обвинувачено в антирадянській пропаганді та агітації – горезвісне обвинувачення, що звичайно несе за собою кілька літ ув'язнення, або суворого таборового режиму. На вимір карі не мав впливу й факт, що вдома осталася малолітня дитина. Житомирський облсуд присудив йому на закритому засіданні 5 літ таборів суворого режиму. Житомир – родинне місто Анатолія Шевчука.

Після закінчення середньої школи поступив сімнадцятирічним юнаком у Житомирське технічне училище. Здобутий фах будівельного майстра не влаштував його, бо зміг працювати за станом здоров'я. До армії його не прийняли через хворобу. Про його здібності свідчить факт, що він, влаштувавшись лінотипістом, досконало оволодів своїм фахом. Про нього писала преса, як про найкращого фахівця цілої області.

За словами В.Чорновола, А.Шевчук перебуває у таборі н.11 (Явас) Мордовських концентраційних таборів.

Анатолій Шевчук пише новели й оповідання. Мимо важких обставин, в таборах суворого режиму він спромігся далі творити новели, етюди і т.п. Про його талант похвально говорила критика ще на початку шістдесятих років. Гарно відгукнувся Є.Сверстюк на талант молодого автора. За думкою цього критика твори А.Шевчука – «...виділяються з-поміж творів багатьох професіоналістів культурою форми, психологічною витонченістю і чистотою естетичного звучання.» З свого боку В.Чорновіл вбачає в писанні Анатолія певну схожість з творчістю Є.Гуцала – молодого поета шестидесятника, але й доброго прозаїка. Чорновіл надіється, що молодий Шевчук уникне вад надмірного деталізування і брак уміння творити ширші полотна з соціальною проблематикою, видні у друкованих творах Є.Гуцала.

Чорновіл писав: «А.Шевчук вміє побачити і знайти художнє 'раціо' в непомітних на перший погляд подіях і людях, відтворити атмосферу п провінційного міста, опоетизувати просту, підкреслено буденну людину.» «І ще... Якщо Анатолій Шевчук, маючи дуже слабе здоров'я, переживе 5 років «перевиховання», то він матиме аж забагато вражень для творів, що схвилюють читача не тільки формальною завершеністю.»

А.Шевчук народився 1937 року. Його арештовано 23 травня і засуджено 7 вересня 1966 р. Чи напише він ще про свої переживання,

278 щоб, схвилювати читача як це писав В.Чорновіл ?

КАТЕРИНА ЗАРИЦЬКА...

Фото зперед ув'язнення

(ІІ АНТИПОДИ НА ЕМІГРАЦІЇ)

Людська гідність – явище викреслене совєтською комуністичною владою із суспільно-політичних відносин. Про це свідчать заслання тисячів наших культурних діячів, (ідейно відданих синів і дочок нашого народу, що караються неповинно у мордовських концтаборах смерти, на середньо-азійських просторах, або по диких сибірських пущах.

В цивілізованому світі за гуманний вчинок нагороджують, а не карають двадцятип'ятилітнім строком засуду. Та інакше є в СРСР! Навіть менш розвинуті країни, високо цінять гуманність, і не деградуєть себе до того, щоб карати людину за гуманний вчинок.

Одначе!... Голосну, кричущу несправедливість залодіяно Катерині Заричькій, Одарці Гусяк, Галині Дідик. Їх засуджено каннібальським вироком на 25 літ ув'язнення за організування – не достави зброї, не задля субверсивної, ворожої дії, але за організування, (бач, яка дотепність червоної влади!)... Червоного Хреста!!

Ось, що пише про них Святослав Караванський, культурний діяч, що мучиться разом з ними, відсиджуючи рівнож свій 30-літній присуд.

«У Владимирській в'язниці знаходяться під вартою жінки-мучениці Катерина Заричька, Одарка Гусяк, і Галина Дідик. Всі вони засуджені на 25 років в'язниці. За які ж гріхи? Чи вони розстрілювали совєтських громадян? Ні. Служили в німців? Ні. Виконували акти диверсії чи шпигунства? Ні. В чому ж їхня вина? В період окупації, вони організували комітети Червоного Хреста у Львові, Дрогобичі й інших містах з метою допомоги українському протифашистському рухові – партизанам УПА. І за це жінки гниють у тюрмі. Не в таборі, а в кам'яній могилі – в тюрмі.» (Лихо з Розуму)

Чуючи таку кричущу несправедливість не одному стане незрозуміло: та чому ж вони караються, коли багатьох інших навіть дійсних злочинців супроти червоної влади відпущено, або амнестовано?

Шкода що цього недобачують відвідувачі України типу Віри Вовк, яка, як сама пише, їхала в Україну «щоб любити, не щоб ненавидіти чи критикувати,»...«бути щедрою і не звертати уваги на дрібниці, коли йдеться про щось велике.» (Сучасність ч. 3/70) Та на засліпленість і наївність деяких поетів нема, видно, ради. Віра Вовк не доглянула ні Катерини Заричької ні її товаришок недолі. Вона тільки бачила в Україні комуністів і радить до них достосовуватись. Катерина Заричька вибрала 25 літ конання, замість чолобитні ворогові, а Віра Вовк їде «як наречена на зустріч нареченому», рада, що може свої вірші прочитати в кафебівському Т-ві культурних зв'язків з українцями закордоном. це тоді, коли навіть чужинці (бельгієць Ван Брантеґем, італійці Роберто Раскетті, Тереса Марінуцці, Валентіно Таччі, норвежець Гуннар Генґсет) їдуть в Москву домагатись звільнення Григоренка, Масютка і може й Заричької.

Глум над правами людини

СВЯТОСЛАВ

КАРАВАНСЬКИЙ

Безмежна опіка КГБ в'язнями не знає міри. Святослава Караванського, за повідомленням газети «Вашінгтон Пост», мали засудити на додаткових 5 років ув'язнення. Караванський, відомий поет, літератор і мовознавець докінчував у Владимирській тюрмі свій 25-літній строк ув'язнення, за виявлену в молодості «антирадянську діяльність.» (Гляди «А» ч.3/91 стор.177). Однак Караванський навіть ув'язнений не переставав боротися проти несправедливості. Секретним шрифтом і невидимим чорнилом, поміж друкованими рядками газет йому вдавалося писати заклики і статті.

Караванський мав писати про масакру польських офіцерів у Катині, про знущання над в'язнями, рівнож закликав до замирення між Сходом і Заходом. Написане передавав своїй дружині. «Хроніка поточних подій», ч.6.(11) з 31 грудня 69 повідомила, що Караванського перевезено з Владимирської тюрми до Києва. Тут його наново обвинувачено і присуджено на нових 5 літ ув'язнення.

Тут подаємо кілька перекладів і оригінальних поетичних творів С.Караванського, що висловлюють його глибоку філософську думку і погляд на життя. Духа цих творів не затерти часом, ні Москві не вбити!

Поет
Проза

Віроти

ДО ПОРТРЕТА БАЙРОНА – СОНЕТ

Поете мужній! Твій безсмертний дух
Закарбував навіки цей портрет,
Відбивши у гармонії прикмет
Твоїх стремлінь та намірів ланцюг.

Де взяв ти хист, що так чарує слух,
І рис людських такий чіткий акорд?
Це воли дух, дарма, що був ти лорд,
Послав тобі, як кращому між слуг,

Твоє натхнення, твій духовний світ,
Твоє життя і твій ясний талан;
Весь образ твій – свободоловства слід;

Корсар і в'язень, раб і Дон-Жуан
Знайшли у тебе захист і привіт,
Зневагу й осуд – деспот і тиран.

ДО СОВІСТІ ВІКУ

Це не вірш, це не гімн, не ода
І не плід віршоблудних маній,
Це жага, це мольба свободи,
Це смертельника крик останній.

Він стоїть на краю могили
І жде кулі в свій гордий череп,
Дротом руки йому скрутили
Спадкоємці Ягод і Берій.

Він стоїть на краю могили,
А в могилі – на трупах трупи,
Розум людства! Всетворча сило!
Це на тебе піднято руну!

Ти зорав незміренні гони,
Ти сади насадив плодючі,
Від Адама і до Ньютона
Людство все – твій невтомний учень.

.....

Найдорожче для тебе-правда,
Ти на чорне не кажеш – біле,
Хоч за це кабінетні мавпи
Не одне тобі шиють «діло».

Вільний розуме! Совість віку!
Чи ж тебе залякають «строком»
Лжепророки ідей великих,
Братовбивці із заздрим оном?

Сам ти судиш – і судиш чесно,
І царя, і раба, й міністра,
Й інквізиторів, що воскресли,
Й знову пхаються в гуманісти.

Присуд твій – як тавро – назавжди,
Так скажи ж його, совість віку,
Хто дав право за слово правди
Заминати людей довіку?

Хто дав право людей карати
За правдиве, за щире слово,
За любов до сестри, до брата,
За любов до своєї мови?

Хто дав право, о, совість віку
З найчесніших робити в'язнів,
А зате на чолі народу
Наставляти катів і блазнів?

.....

Совість віку! Породу хама
Роздивися з лица і збону,
Чи це справді прекрасна дама,
Чи це вбивця з підбитим оном?

Вирок виречи, совість людства,
І що чорне зви тільки чорним,
А не то це гідке паскудство
Цілий світ, мов павук, огорне,

То ж гляди – бережи свій череп,
Вільний розуме – Совість віку,
По тобі у космічну еру
Кулеметний вогонь відкрито!

Р. КІПЛІНГ – КОЛИ...

Коли між тих, що голови схилили,
Не хилиш ти свого чола в ганьбі
І покладаєшся на власні сили,
Дарма, що всі зневірилися в тобі—

Коли ти свято бережеш надії,
Без слів брехні на бій з брехнею йдеш,
В душі ненависть тамувати вмієш,
Але й занадто мудрим не стаєш;

Коли ти можеш думати і снити,
Рабом не ставши ні думок ні мрій,
І холодно, як зрадницькі привіти,
Розгром і успіх зустрічати свій;

Коли тебе не злить мізерна погань,
Яка снує круг тебе сотні змов,
І ти свій крах сприймаєш, як вимогу
Важку роботу починати знов;

Коли ти можеш весь свій хист і волю
Принести в жертву справі без вагань
І без даремних нарікань на долю
Ступати далі по шляху змагань;

Коли змусиш нерви, серце, м'язи
Твоїй меті служити завжди й скрізь
І не відступиш навіть в тому разі,
Коли вони благатимуть «Спинись!»

Коли в юрбі ти зберігаєш гідність,
Перед царем не гнешся в три дуги,
Коли за розум твій і непохитність
Тебе шанують друзі й вороги;

Коли ти вносиш в кожную мить минущу
Глибоку змістом мудрість життєву, —
Тоді за всіх ти станеш, сину, дужчий
І я тебе людиною назву.

ШЕКСПІР – СОНЕТИ

17.

Мій вірш – це сляп, це намогильний храм,
Він дав тобі вбрання з нетлінних шат.
Та чи повірять правнуки ряднам,
Де списано красу твоїх принад?

Коли я намалюю без прикрас
Привабливість очей твоїх і вроди,
Нащадки скажуть: «Бреше віршомаз,
На землю із небес краса не сходить».

І викинуть на сміття цей папір,
Як непотрібну хвору маячню,
Прийнявши твій портрет за модний твір,
За добре заримовану брехню.

А будь тоді потомок твій живий, –
Він став би свідком правоті моїй.

66.

Скорше б смерть! Набрид мені цей світ,
Де гідність ходить вічним торбарем,
Де замість права – зрада і навіт,
І пишна розкіш чепурить нікчем,

Де почесні – це за ганьбу платня,
Де світлий розум в кайдани кують,
Де силу в рабство підступ заганя,
І дівочу честь поганить дика лють,

Де зло з добра зробило кріпана,
Де хибою людська відвертість є,
Де влада рот мистецтву затика,
І тон в науках глупство задає,

З тим всім я розпрощаюсь без жалю,
Та як покину тих, кого люблю?

ТРИВОГА

При мерехтінні свічки
людина снить про рожі і рожеве.
І сон – патлатий сніг,
повітря свіже на світанку,
сонячник, що стратив вісь.

Десь мчить
в тремтливе сяйво поїзд,
не ставши навіть раз
на тихім полустанку.

І я кружляю без основ,
і нотки рву ілюзій
у ритм крикливих днів,
років, десятиліть, і знов
ненавиджу людей «багатогранних»,
що ідеал зрівняли сну.

Я – думка весновійна,
неходжені плаї,
зір тихе шелестіння,
епохи хворої квиління.
Мені би п'єдестал...

Я власні пориви плавав,
рамці снував утопій
на тихі і тремтливі сні.
однак, повільно лізли ночі, –
зачасто марились раби...

Я бачив

як вмирав садист
у власній стогнучи знемозі,
Я бачив

як палав буддист,

І чув –

мордовські крики концтаборів.

Садист, герой, і грати...

Мені ж хотілось жити – не вмирати!

Проквітли роси, впавши в трави,
гортає час скупе життя,
колишня певність незборима
надщерблена тривогою буття,
і рідна грудна чорнозема
розкришилась в руках.

М
О
С
И
Ф

Р
О
Ж
К
А

Чому у вчинках всіх своїх
ти лиш спиравсь
на власну вісь?

Скажи, бездомний,
а чи прискориш ти світанок
чи вмиш отак
на схилі літ?

МІНІАТЮРНІ ПРИСКИ

ПОРАДА

життя
мудрість
ти форма
і лиш
вона
багатозначністю
зоря
та
спіє
і без зір
життя

ГОРДІСТЬ

я
чоловік
нагий
ти газета
і будівник
будуєш
шматками
брехні
людяности
сльзьми
уривки
дій
людей

РОЗПАЧ

блукують
птицями
думки
навстріч
безлюдні
самітні
шляхи

ВІЙНА

безплідна
смерть
плодить
орхідеї
генатомбам
гарячої
війни

В'ЄТНАМ

смерть
повзе
вечором
на гроби
ілюзій
хоч жаль
вбивай
мусиш
ледяніють
сльози
вслід
зорям

ДІЙСНІСТЬ

совість
віра
любов
слова
с
и
н
т
е
з
а
власне
я

Й
О
С
И
Ф

Р
О
Ж
Н
А
В

НІНКА

(ЕТЮД)

Зранку було вожно, прохолодно, бо вночі випав дощ, і бабуся веліла Нінці взути чобітки. Нінка взула. Пішли гратися у піску. Ліпила з нього пиріжки. А пісок усе немов нагадує, що можна ще й хатки ліпити, Нінка й спорудила ціле піщане село. Наламала гілочок з мокрим пахучим листям і повстромлювала їх навколо хаток. От і вулиці є. Нінці подобався мокрий пісок. Він слухняний, він навіть розумний.

Нінчина хата визирала з вишневого садка. Вона стояла край села. Щоб вийти на вулицю, треба подолати довгу стежку попід полем, де білим шумовинням простяглася далеко гречка. Нінка подумала, що Лідочка давно вже її виглядає. Треба йти. А не хочеться. От би Лідочка прилетіла пташкою. Вони виліпили б багато вулиць і обсадили б їх кучерявими деревами...

Треба йти! Нінка ступила на стежку. Швиденько потюлала попід полем. Онде вулиця... Онде Лідочка!... Стрибас... Не виглядає... Вони щодня сміються, це так добре! Як сама, то все веселе ховається. Тікає... не видно... Чому? От і не видно... і з бабусяю не видно. А чобітки вже самі несуть Нінку до Лідочки. У Лідочки нова скакалка. Ловко крутить скакалку і позирає гордо. У Лідочки новий бант!

— А до мене приїхали тато й мама! — радісно хвалиться подружка і покидає стрибати.

Нінка мовчки дивиться на скакалку. Стрибати...

— Завтра ми поїдемо додому. Я так хочу додому!

— Дай... — Нінка простягла руку і Лідочка віддала скакалку.

Нінка тільки намірилася стрибати, а Лідочки вже нема. Вже в хаті. А двері розчинені і звідти — гомін. Сміються. І Лідочка. Самій нецінаво стрибати, ще й чобітки... Скакалка повисла в руках, порожня вулиця — немає веселого. — Нінка несміло зайшла на подвір'я, а потім — зирнає у двері. Усі погляди на неї і немов прив'язали до дверей.

— Заходь, Нінко, не бійся!

Ступнула через поріг. Зупинилася. На того, і на того, і на того зиркає і нікого до ладу не бачить. А Лідочку бачить: смонче цукерку, а на столі їх — багато, ой багато!

Лідина мама спитала:

— Хто це тобі такі гарні чобітки справив?

— Бабця...

— Дбає за неї бабця... — закинула Лідина бабуся.

— А де твоя мама? А тато? — питала Лідина мама.

На Донбасі... — тихенько зронила Нінка — і на цукерки...

— Підходь ближче! — Лідина мама дала їй жменню цукерок.

— Кілька років не приїжджають... А вона тут коло бабці. Так і живе.

Дика трохи... — чула Нінка голос Лідинової бабусі.

Дорослі загомоніли собі, а дівчатка вибігли на подвір'я.

— Давай гратись! — сказала Лідочка.

— Давай, — згодилася Нінка, завзято смончучи цукерку. — Це тобі при-

— Мені купили. А вдома є ще білий... Хочу додому!

Лідочка застрибала.

Нінка спохмурніла. Лідочці з нею вже нецікаво. Приїхали її тато з мамою — і вона вже забула все. Про веселе.

— У що ж гратись? — спитала Лідочка. — В дитячий садок? Чи в магазин?

Вона так спитала, що ні в садок, ні в магазин вони не пограють.

— Не знаю, — відповіла засмучено.

Дивилася на Лідочку. Бачила наперед: цілий день їй весело; тато, і мама, і гості — усі дивляться, пригортають. А завтра Лідочка поїде і Нінка буде сама.

Тато і мама приїхали... Тітки, що зустрічалися на вулиці чи заходили до бабці, питалися в Нінки... питалися... не так, як говорили між собою, не таким голосом; Нінка не хотіла їх слухати:

— То де ж, Нінко, твої мама з батьком? Чого це вони забули про тебе?

— На Донбасі, — казала Нінка, дивлячись у землю. Їй хотілося мовчати. Чому про неї забули, вона не знала.

Отой Донбас... Що то? Бабця каже, шахти, ями в землі, чамінь, що горить, там довбають. Тато з мамою довбають, їм тяжко, — їхали б сюди, тут легко... Вона знала бабину хату, кілька вулиць села. Думала: той Донбас далеко-далеко; може батьки вже їдуть до неї, але ж далеко... усе не можуть доїхати...

— А я поїду на Донбас, — сказала Нінка і подивилася на Лідочку, чекаючи, що вона скаже. Та Лідочка знову побігла до хати, звідти долинув її вередливий голос.

Нінку ніби аж запенкло щось, так їй схотілося стати такою, як Лідочка. Щоб була скалалка, голубий бант, і багато цукерок. І щоб дивилися тільки на неї, і щоб її голубили...

Лідочка вже на подвір'ї. Скалалка швидко замиготіла в неї в руках, а червоні тувельки жваво стукотіли об тверду землю. А Нінка згадала запитливо-жалісливі, такі для неї негарні погляди жінок, які питали:

— Чого ж це твої батько-мати не їдуть, га?

— На Донбасі вони, — відповіла на те Нінка, кривлячи кутики губів...

— Давай у клясу! — гукнула подружка — і от уже тріскою малюс на землі лінії.

Новий бант колихається в неї на голові — гарно! Нінка ступила крок уперед, щоб і собі малювати, вже нагнулася за паличкою... І раптом штовхнула Лідочку. Та впала, руками брязнула в калюжу, брудна вода заплямила плаття, бризнула на личко. Голосний плач розітнув тишу. В хаті почули плач і ось уже хтось з'явився на дверях. Хотіла тінати вулицею, але збагнула, що так її побачать.

Хутенько перелізла через жердину огорожі і сховалася за кущ. А на вулиці гамір:

— Впала, донечко!

— Це її хтось штовхнув.

— Хто тебе штовхнув?

— Хто? Хто?

— Ні-ні-нінка!

Нінка зі страху заплющила очі. Чула, як Лідочку повели вмиватися.

— Нінко! Де ти?... Сховалася... Ну не плач, Лідочко, я їй дам, поганій.

Їдуть, чи не їдуть? Хочеться стати маленькою-маленькою, сірою комашкою і нечутно злетіти в небо. Турхнули, струснувши росу, гілку,

288 Нінка розплющує очі і бачить перед собою Лідину бабцю. Лице в неї

сердите, а погляд притискає до землі.

— Ось де ти... Ану виходь на подвір'я!

Нінка дивиться в землю. Підводиться. Покірно йде слідом. Подружка вже вміта, в іншому платті. А дорослі докірливо дивляться і мовчать.

— Нащо ти її штовхнула? — спитав Лідин тато.

Голос його зовсім не сердитий, але все одно глянути страшно. Мовчить, а знає, що хотіла б щось відповісти. Бо питають не сердито, хоч вона вчинила шкоду. Не знає, що казати. Не знає, нащо штовхнула. На мить блимнула оченятами на всіх. Ображено скривила кутики губів. Жалко їй стало чогось, тільки не Лідочку. А у вуха кусючими осами:

— Дивна дитина!

— Завжди так гарно гралася з Лідочкою, а тут — на тобі!

— Ну то йди, Нінко, нам поганих дітей не треба!...

Збагнула, що то до неї, обернулася зиркнула на подружку. — вже не плаче, дивиться ображено, — і пішла.

Ішла понад гречкою. На небі — сіро-синя запона хмар, з-за якої вологими потоками пробивається сонце. Море гречки — до обрію. І тиша над полем.

Ішла і згадувала батьків. Тато її високий, сильний, балакучий. А мама колись подарувала їй велику ляльку з блакитними очима, у рожевому платті. Ляльки вже немає, зламалась... Якщо думати, довго думати, то вони прийдуть. І тоді в хаті зберуться гості. Усі дивитимуться на неї. А вона вискочить на вулицю щоб похвалитися гостинцями. Вона буде така, як сьогодні Лідочка.

Нінка не жаліє, що штовхнула. «Як до мене прийдуть, то хай і мене штовхає, — думає вона. — А я й не заплачу».

Тягнеться понад гречкою стежка аж до хати, що серед вишневого садка. Нінка, не поспішаючи ступає своїми чобітними по втопаній стежці. А над нею наламутне небо, в якому де-не-де визирають глибокі колодязі блакиті; і поле котить білі хвилі до виднополу. Усе нагадувало про велике життя, в яке стривожено входила мала людина. І дивилася перед собою, щедро світючи дитячим наївним зором, в якому по дорослому ряхтіла недовершена думка. Дуже ще мала, а несла вже, як і всі люди, свою турботу, свою печаль, свою мрію.

30/УІ. 1966р.

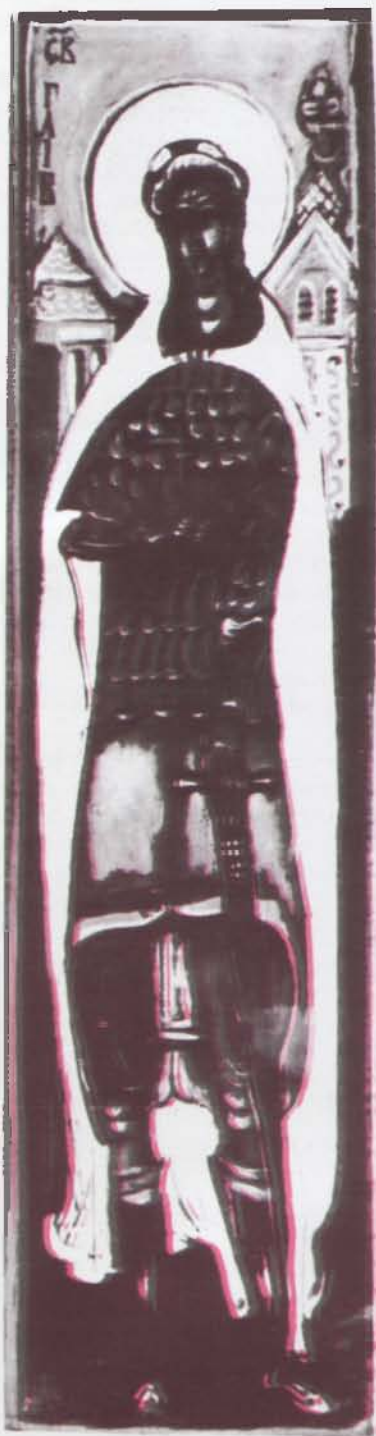
Тюрма Житомирського КГБ.

За «Лихом з Розому»

НАУКА
КУ
ЛЬ
ТУРА
МИС
ТЕЦТВО

О.МАЗУРИК: СВ. ГЛІБ, ФРАГМЕНТ З ІКО
НОСТАСУ В НТШ, САРСЕЛЬ

САМОБУТНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ІКОНОПИСУ

ПРОДОВЖЕННЯ

Реальні зображення місцевих краєвидів. «Гребенясті» гори в російському іконописі будуть маніричні продовжувані і пізніше у формі орнаментів які часто обрамовують композицію. В Україні набирають вони кубістичних малярських вимірів, мальованих майже реалістично, напр. Преображення з яблунева з вінцем карпатських ялиць. Умовне тло землі виривається левадою ярих квітів (що питоме галицькому живописі). Народні прикраси й орнаменти пробивають собі шлях в недоступну досі царину церковного малярства. Традиції мініатюрного малярства заступлено широкими малярськими мазками пензля. Темні тони, світлогіні, замінились у нашій іконі на яри, теплохолодні, як в імпресіоністичному малярстві. Композиція і рисунок, хоч і давні візантійські, говорять немов західною мовою. Постаті стають безпосередні, немов виходили з двовимірного тла. Майстерність ікон виявилася цінавою в багатофігурних композиціях (страшний суд), в котрих мистець зумів передати пливкий рух безлічі постатям. Оригінальним у нашій іконописі є впровадження в образ — ікону постатей, що виходять поза ікону. Побіч ікони розп'ятого Христа постаті, які стоять побіч, мають прикмети близької дійсності — контраст реального і нереального. В зображенню світських людей папів, шинкарів, жидів, селян) мистці підкреслюють їх пол, щоб відрізнити їх від безтілесних постатей. Звичайно цього не було у слов'янсько-візантійських іконописах. Ці портрети-ікони в Україні мають традиції від давен-давна, але щойно в ХУІ ст. набирають нового зміслу. Українському іконопису питомо індивідуальність творчости, напр., розположення окремих частин складних композицій т.зв. «поля ікони» (довируги головної постаті) зображують на тлі пейзажу та в різноманітних «пасах» і не помічається тут впливу одного мистця на другого. Є творами наскрізь індивідуальними, а тим самим вповні художніми. Всі подробиці ікон майстри стараються виводити по сучасному оригінально. Цінні є навіть особливості типографічні — (місцева мова, їх розміщення), написи завжди вкомпоновані в цілість композиції і не творають тільки додатку до неї як в більшості російських ікон.

До цих малярських рисункових і композиційних відмінностей нашої ікони долучаються щеї відмінності техніки.

Підготовлення дошки, спосіб розмалювання й описи ікони складаються тем на стиль індивідуального підходу мистця.

Галицькі іконописці зміцнювали дошку двома шпугами (шпонками) і рідко ці шпуги впускали з двох протилежних собі сторін, як це було звичаєм російських іконописців. Мальовило (ковчег) поміщували у відступі 3 см від країв дошки, а росіяни, звичайно 6 см (залишаючи місце на маргінес для напису). В рисунку постатей галицькі іконописці виводили переважно середньої висоти фігури в пропорції 1:6. У вираженні естетичних переживань вони послуговувалися не математичними пропорціями, але естетичними і, напр., в іконах якими кермують правила оптики віддалі, вони радше послуговувалися

ФРАГМЕНТ НАПИСУ НА ІКОНІ, ФОТО О.МАЗУРИК

пропорцією старих фрескових взорів (1:11).

Від ХУ ст. ікони були висловом місцевої естетики і малярства, що ставали цікавішими одна від одної і через це той іконопис поступово відхиляється від іконописних канонів і відрізняється від іконопису інших національностей візантійської церкви. Доказом цього є те, що кожний іконописець старався писати свої ікони в означеній гамі барв, які на іконах другої руки не зустрічається. І хоч як видається, що одна ікона була схожою на другу, то все таки гама її барв є іншою від північної ікони. Іконописець поєднує кольори так і дивує своєю винахідливістю мішання барв, що дивлячись на ікону, забуває всі її інші властивості. Зовнішньо нашу ікону відрізняли від інших, — написи, одяг на постатях, вишивані сорочки Дитяти, рушники нерукотворних образів, прикриття бедер Христа, тощо. Також різними переміщеннями символіки кольорів, та атрибутів святих як напр., овальна авреоля навкруг Божої Матері.

В той же час іконописець інших православних середовищ не виявляє такої творчої помисловости. У них обличчя святих залишилися гранично схематичні й затінені, їм не притаманні ніякі почуття, волосся на головах і бородах сухо прокреслене (штриховане)

ХУІІ-ХУІІІ ст. Якщо в іконописі ХУІ ст. синтезовано було традиційні черти з новаторськими — без порушення головних іконних принципів, а ікона завершувала свій богословський розвиток (чиста ікона), то в ХУІІ віку приходять до перелому художніх якостей та цілковитої демократизації мистецтва (Хмельницький). Російський вчений, проф. Сидоров, відзначає, що в середині ХУІІ ст. українська друкована книга досягла найвищого художнього і технічного рівня так, що Москва охоче придивлялася до її досягнень. Розвиток книжкової і станкової гравюри та друковане слово в Козацькій вільній державі відкривали шлях впливам західного гуманізму і мистецтва. Цей кипучий фермент у мистецтві, започаткований у вільній Україні. Москва пізніше мусіла гасити строгими царськими «указами» та знищенням української церковної провідної верстви. А ще цікавіші заборони Московських патріархів, бо вони найкраще доказують існування різниці, які появились в іконописі новішої доби (т.зв. відхилення від «правовірної» московської Церкви). Для прикладу згадаю тут друковані ікони способом дереворізу, що поширювалися по Україні, а звідси на Московщину й інші країни. Знаємо з принципів установлених УП Собором, що навіть вірна копія якоїсь ікони не є «іконою» в богословському (догматичному) розумінні. А що доперва такі форми ікони, які

Україна створила різні види та форми малярства. Поруч традиційної богословської ікони розвивається ікона ренесансової (а пізніше барокової) епохи, навіяна загальноєвропейським гуманізмом. Поза Україною подібних ікон у той час ми не зустрічаємо. Прикладом може послужити чудовий Рогатинський іконостас (1649) що є відхилом від візантійського духа, хоч при усій згідності афонських (візантійських) приписів. Він свідчить про оригінальну вироблену українську школу релігійного живопису.

Рівнобіжно в Україні знайдемо ще інші протилежні течії розроблювання художньої форми в іконі. Захід лише визволив придавлену творчу свободу, а вже Хмельниччина визволила демократичну, народню силу мистецтва. І всі ці пробуджені прояви змагалися між собою і перехрещувалися взаємними впливами. Коли б українське мистецтво не зазнало в той час повного удару наїзників з котрим прийшов «нешасний барок» який почав нищити наше малярство — ми б відзначилися в історії оригінальною школою на фоні світової культури, а не дійшли (рачкуючи) за заходом до загальноєвропейського ілюзійного реалізму. Висловлюю це, може, надто відважно, але в своїх подорожах я бачив (досі невідомі) пам'ятки, в яких є сліди оригінальних починів українського мистецтва. Вони не вміщуються ні в візантинізмі, ні у оптичному (змісловому) мистецтві заходу. Так чи сяк український живопис XVII і

СВ. МИКОЛАЙ, ЛЕМКІВЩИНА XVII/XVIII ст. ФОТО О.МАЗУРИК

-СТРАШНИЙ СУД- ХУ ст. (ЖИДИ, ЛЯХИ, ТАТАРИ, ТУРКИ, НІМЦІ В ПЕКЛІ).
ФОТО ІКОНИ: О.МАЗУРИН.

XVIII ст. залишився вірним українським старим традиціям. Хоч у 18 ст. згинуло поняття «чистої» (богословської) ікони, якої не знала зах. культура — то вона поєднує в собі елементи народної інтерпретації ікони (яка живе по сьогоднішній день в Україні). Зденаціоналізований, професійний живопис засвоює реалістичні форми західного мистецтва (яке фактично в 19 ст. вилімінує традиційні форми релігійного мистецтва).

По ознаках українського народного мистецтва та своєрідної системи об'ємних форм ікони (XVII-XVIII-XIX ст.) легко виявити українську школу іконопису 18 ст. і 19 ст., що позначилася різноманітністю тенденцій в українському релігійному мистецтві.

На Придніпров'ю іконописці малюють також без такого північного безкровного захоплення темою, сліпим наслідуванням «подлинників» (візантійських підручників іконопису). Однак «київське малярство багато м'якше і більш малярське від російського» (Муратов). Портрети-ікони київських майстрів говорять правдою життя, чого не зустрічаємо ні на одній російській іконі.

Святий образ часто стається ареною зведення національних поракунків (напр., у композиціях Страшного Суду, де автор карає винних за національні кривди). В рамках загально-біблійної драми у XVII-XVIII ст. ставлять ряд сцен українського життя (жид-шинкар з горілкою, горді полячки, злодії...) а все змальоване з пересадним реалізмом, що порівняно голяндський крайній реалізм видається невинним. «Українці часу Тараса Бульби не

294 лякалися назвати гріхи по імені». (Голубець).

Тип образу Христа не похорий на дотеперішній візантійсько-московський. Традиційну непорушну велич недоступного маєстату замінено чимсь близьким, людсьим. Великі очі, малі, але повні уста, підручені вуса — згодом козацький молодечий вус (в Карпатах також), волосся підстрижене по селянському....

Україна зродила також Українські іконографічні сюжети. Зібраний порівняльний матеріал вказує на спільне іконографічне підложжя для всієї України та зв'язані з ним назви місцевостей. Хоч композиції цих типів традиційні, візантійські — іконописці давали все нові зображення, що сприймалися українським народом як «національні». Завдяки цим українським відмінам іконних типів розпізнаємо їх українське походження.

Вже на початку нинішньої доби маємо свої типи ікон українських святих: св. Теодосій і Антоній, св. Борис і Гліб та інші. Типи чудотворних ікон:

ПЕРЕМИШЛЬ. ТИП ІКОНИ ХРИСТА ХУ ст. ФОТО: О.МАЗУРИН

Богоматір Печерська. Успіння Печерське. Чернігівська...

У XIV ст. появляються в іконографії: «Покров» – в Галичині, «Дари Волхвів» – на Волині. Бельзька Богомати, та багато інших, що від того часу входять в українську традицію. Старі Лаврські сюжети продовжуються радо в XV ст. в Галичині (Печерська Богомати). Ікона «Юрія Змієборця», що оплетена в українському фольклорі, де його ім'я стане уособленням найбільше войовничого й нещадного воїна, а його ікона – символом віри у світлі ідеалів поневоленого народу.

Дещо інакше зображено в Україні св. Архангела Михаїла, що був символом української державности та емблемою українського війська...

Інші іконографічні типи перетворені з західних зразків за часу книгопечатання, за Унії як: Христос Виноградник, Христос розп'ятий на дереві життя, Суд Пилата, Пієта на Лемківщині, Мати Божа Кормлюща, «Смерть богача», та багато інших. Вони часто не мають відповідників у російським іконописі.

Що до форми, то українські ікони характеризуються своєрідною системою віддання об'ємности брили (кубічности). Ця риса помітна в оригінальній малярській світлотіні. Площинність кольорів є спеціального роду, по суті зовсім інша як напр. в народньому мистецтві, до якого часто зачисляють нашу ікону пізніших віків.

Рух постатей надає їм душевного виразу. Цей рух сильно пересаджений для підкреслення того виразу, подібно як у романських чи наївних малярів.

Ясний теплий кольорит є, як правило, стосований навіть у другорядних малярів. Це свідчить про незвичайну вразливість українців на «площинність» образу притаманну народам далекого сходу. (Індія, Японія).

Ця послідовність площинної побудови образу є характеристична і в пізній (бароковій) епосі. Вона власне надає вартість чарові наших ікон – чи то професійних чи непрофесійних, мовляв «народніх».

Маляр Петро Холодний Старший підкреслював «величезні різниці між іконою нашою і сусідніх народів», і що нашим завданням тепер є відродити назад ці самостійні позиції нашого мистецтва.

Вміння українських майстрів старалися використати володарі чужих країн, виблигаючи їх розписати церкви в Польщі (Сандомір, Краків, Люблин, Вислиця, Серадз) Росії, Молдавії, та інших країн. Для прикладу згадаю славного маляра на Волині, Петра (XIV ст.) що став пізніше Митрополитом в Москві, чи замовлювання ікон і розмальованих книг на Україні північними князями чи західними королями (ці розмальовані книги є часто найкращими і найстаршими пам'ятками українського стилю ікони).

Львівських майстрів викликав в 1555 р. господар Молдавії, пишучи до Львівського братства: «прислати художників які могли б розписати по всіх стінах церкву як звичай вимагає, згори до підлоги, добрими фарбами і щоб живопис був справжній». Галичина відіграла чималу роль передавача грецьких і південно-слов'янських впливів іконопису до Росії і Новгороду.

Чи не найвищий вже час відкрити світові нашу сформовану індивідуальність, так у справах духового життя, як у пов'язанні з ним мистецтвом, щоб не клопотати чужинців питанням де нас прилучити!

МИХАЙЛО НЕЧИТАЙЛО-АНДРІЄНКО

Михайло Нечитайло-Андриєнко, який від довгих років проживає в Парижі, є один із найвизначніших сучасних українських малярів. Він належить до цієї великої у нас групи авангардних мистців як Олександр Архипенко, Анатоль Петрицький чи Павло Ковжун – на творах котрих найбільше відбилася печать нашої неспокоїної ХХ століття, зі всіма його мистецькими напрямками і шуканнями. Мистці авангардисти йшли з духом доби, вони були творцями і співтворцями нових стилів, а їх неспокоїний творчий дух ніколи не зупинявся на здобутих осягах. Вони ціле своє життя присвятили для мистецьких шукань, не тому, щоб заблискнути оригінальністю за всяку ціну, як це тепер часто між мистцями видиться, лише для виявлення власних багатих творчих ідей, свого індивідуального підходу до мис-

тецьких проблем, вони мали що сказати і мали відвагу це зробити не зважаючи на жадні перешкоди.

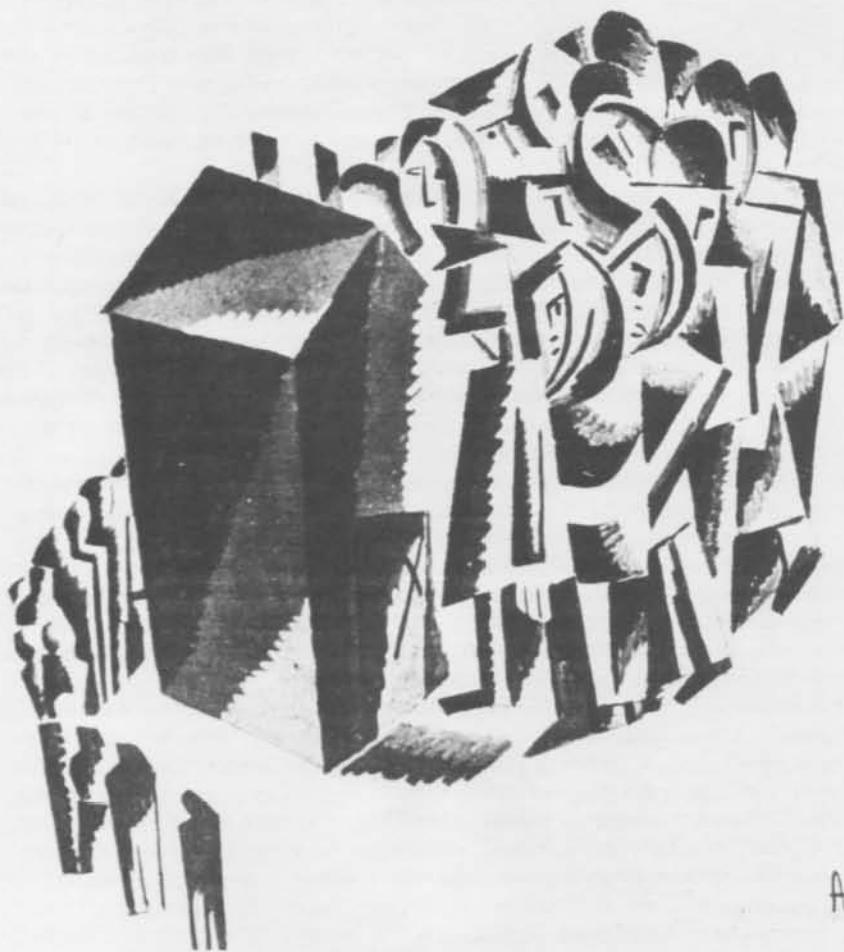
За 50 років безперервної мистецької діяльності Андриєнко пройшов досить широкий шлях, почавши від кубізму, конструктивізму, через сюрреалізм, наївний реалізм, фігуративний реалізм аж до абстракціонізму. Поза близько десятирічним періодом, коли Андриєнко багато працював для театрального мистецтва (просектування декорацій і костюмів), він виключно працює у станковому малярстві, а як і робить якісь графічні праці, то не як самостійні твори, лише як студії до олійних праць. Поза абстрактними, чи напів абстрактними композиціями з періоду кубізму-конструктивізму, чи абстракціонізму, Андриєнко найбільше проявляється у краєвидах, переважно Парижа. Ніхто з наших малярів досі (якщо не числити акварель Миколи Кричевського), не створив стільки паризьких пейзажів, як Андриєнко. Його краєвиди відтворюють з ліризмом специфічну атмосферу паризьких і підміських дільниць у різні пори року. Андриєнко можна поставити біля відомих французьких пейзажистів Парижа М.Утріля і А.Марке, всі три вони, кожний по своєму, відтворюють краєвиди і поезію цього гарного і цікавого міста. Але Андриєнко не обмежується лише краєвидами столиці Франції, він теж малює краєвиди південної Франції, Італії, Еспанії, Бельгії і Голландії.

Крім краєвидів мистця теж цікавить побут, сцени з життя міщан різних прошарків і він малює цілий ряд жанрових картин. Чимало часу мистець присвятив для портретів і для композицій із мертвою природою, квітами. В абстрактних творах Андриєнко цікавить передовсім проблема композиції образу, як під оглядом форм так і кольорів і передання якоїсь думки мовою зрозумілою для тих, хто цікавиться мистецтвом. Всі його твори відзначаються високим мистецьким рівнем і дуже дбайливим технічним виконанням, на яке мистець звертає особливу увагу.

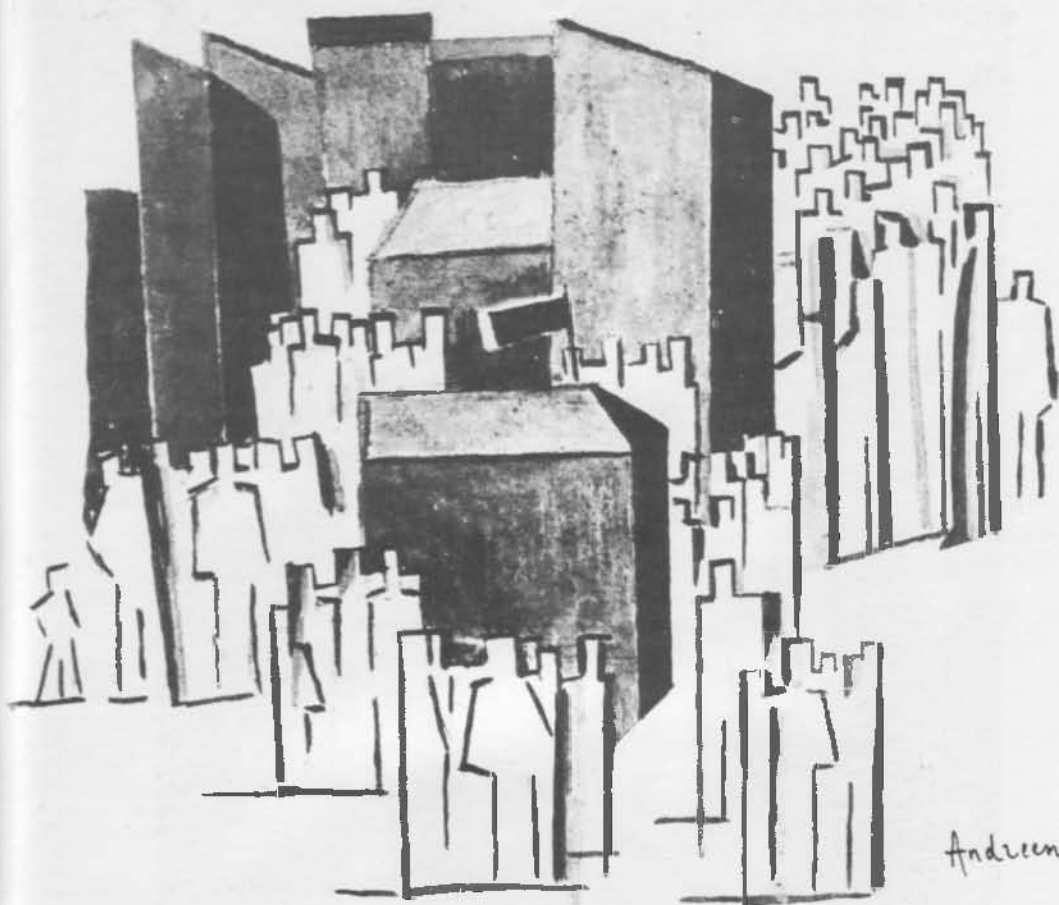
М.Нечитайло – Андриєнко народився 29 грудня 1894 року в Херсоні. 25

Походить він з козацьких родів Нечитайлів-Андрієннів і Максимовичів, а один із його предків був за Гетьманщини полковником Війська Запорозького. Мистецьку і правничу освіту здобув Андрієнко в Петербурзі, де почав мистецьку творчість в часі I світової війни. Після революції 1917 року мистець переїхав на Україну і до 1920 року перебував в Одесі і Херсоні, де працював для театру (Одеса) і в музею (Херсон). Від 1920 року Андрієнко перебуває на еміграції, спочатку в Румунії, відтак у Празі в Чехословаччині. В Празі був він два роки і вславився там як визначний модерний сценограф, роблячи проєкти декорів і костюмів для кількох празьких театрів. Та мистця мавив Париж, центр світового малярства, куди Андрієнко приїхав в 1923 році і там живе досі.

В перших роках побуту в Парижі він працював теж багато для театрального мистецтва і навіть якийсь час для фільмів. В 30-тих роках Андрієнко брав активну участь у збірних українських мистецьких виставах у Львові і за границею. Тоді Український Музей у Львові закупив його твори, а видавництво АНУМ (Асоціація Незалежних Українських Мистців) видало у Львові монографію про мистця в українській і фран-

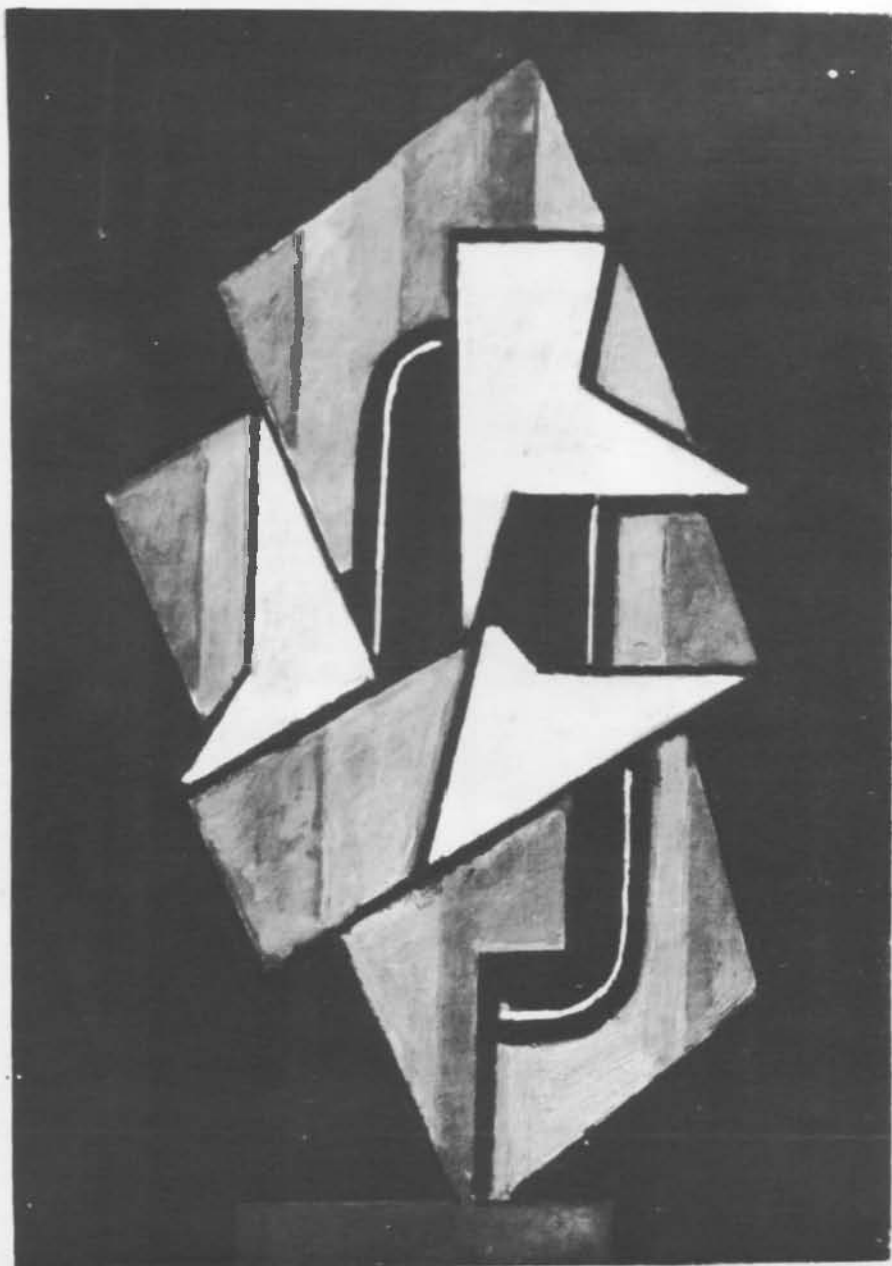
Andriienko 922

АНДРІЄНКО: «ТОВПА», гваш, 1922

цюзькій мовах, яку написав проф. В. Січинський. В Парижі Андрієнко багато працює і бере участь у мистецькому житті Парижа, виставляючи свої твори у різних Салонах і великих виставах, крім цього влаштував він індивідуальні вистави в Парижі і в Римі. Твори Андрієнна знаходяться по музеях і великих збірках Парижа, Лондону і Відня, його ім'я згадується між авангардними малярами в працях дослідників сучасного мистецтва. В 1969 році вийшла друга монографія про мистця в Мюнхені. (В-тво «Сучасність»).

Та Михайло Андрієнко не лише визначний маляр, але теж і письменник. Його кілька новель і оповідань («Миші», «Перехрестя», «Салон Пані Т.», «Зачароване кладовище», «В темі часу») літературна критика оцінила як найкращі новелі на еміграції. Його теоретичні статті про мистецтво мають теж високу вартість. Літературна творчість Андрієнна повинна б дійти до широких кіл читачів і видання їх окремою книжкою є актуальністю дня.

АНДРІЄНКО : СІРО-ЧЕРВОНА КОНСТРУКЦІЯ, 1929

В

ИХОВ
НИКИ

І. О. СИНИЦЯ

ВОЛОДІННЯ ПЕДАГОГІЧНИМ ТАКТОМ

Продовження

УВАЖНІСТЬ. Учні, як відомо, чутливі, до того, як ставиться до них учитель, особливо тоді, коли вони люблять і поважають його. Їх може образити не тільки окрик, незаслужений докір, несправедлива оцінка тощо, а й проста неувважність до них, небажання їх вислухати, зважити на їх прохання, навіть підійти до них чи киннути погляд в їх бік. Відомо, що деякі з них навмисне порушують дисципліну, щоб тільки привернути до себе увагу вчителя.

Недавно я мав розмову з учнем, якого вчителька, не буду тут називати її прізвища, вигнала з класу. З того, що учень розповів, неважко було догадатись, чому він порушив дисципліну. Коли на лекції почали писати, учень обернувся, щоб вмокнути ручку в чорнильницю, що стояла в його сусідів по задній парті. З якихось причин сусіди не захотіли, щоб він користувався їх чорнилом. Можна було ще мачати у своїх сусідів з другого ряду, але для цього треба було щоразу вставати з місця. Учень хотів попросити на це дозволу в вчительки. Як бачите, він був дисциплінований до педантичності. Він підніс руку і чекав, що вчителька зверне на нього увагу і вислухає його прохання. Він уже кілька разів змінив руку, підіймав то праву, то ліву, а вчителька мовчала. Тоді він рішуче встав, взяв ручку наперед себе, як списа, демонстративно підійшов до столу, де сиділа вчителька, і вмочив перед самим її носом так, що ледве не розбив чорнильницю. Повертаючись назад, він штовхнув кількох учнів, що зачепили його, вдарив кришкою своєї парті і тільки після цього почав писати. Вчителька вигнала його з класу. Їй не довелося б удаватися до таких крутих заходів, коли б вона була трохи уважнішою до учнів.

На лекції літератури викликаний до дошки учень ґрунтовно і з почуттям відповідає на поставлене запитання, а вчитель у цей час дивиться у вікно. Учень зупиняється. Не повертаючи голови, учитель говорить учневі: «Відповідай, відповідай, — я слухаю» — і знову дивиться у вікно. Учень продовжує відповідати, але відповідь його стає блідою, невиразною. Учні, що приготувались уважно слухати, починають займатись своїми справами. Учитель повертає голову, робить окремих учням зауваження, закликає їх «уявити собі», «зрозуміти» і т.п., але вже пізно. Створена напочатку психологічна готовність учнів до сприймання уроку зруйнована, робочий настрій їх упав, упав і загальний тонус лекції. Причиною цього тут також була неувважність учителя, його байдужість до відповіді учня.

Учитель повинен не тільки вміти подавати учням матеріал, а й вміти слухати їх. Це теж стосується педагогічного такту.

Нетактовні вчителі не вміють слухати учнів. Одні з них не дають учням висловити свою думку до кінця, підказують їм, нервують їх, інші — весь час мовчать, намагаючись нічим не видати свого ставлення до відповіді — схва-

лення чи заперечення її. Важно учням з такими вчителями. Учні нерідко говорять між собою: «Я добре знав цю тему, але біолог, ти знаєш, який він, не давав мені говорити. Якби він мене не перебивав, я на п'ятірку відповів би». — «А найважче відповідати історію. Василь Степанович сидить, як кам'яна баба. Не знаєш, чи ти правильно говориш, чи ні».

Погано, як бачите, і те й інше. Ми запитували багатьох учнів, за що вони люблять своїх учителів. Серед інших відповідей були й такі: «А ще люблю її за те, що вона уважно слухає, коли з нею говориш», «Вона одночасно вміє добре говорити і добре слухати».

Уважність потрібна, здавалося б, у незначних ситуаціях. Мій знайомий, вихователь школи-інтернату, якимсь розказував про такий випадок.

«Влітку я з своїми вихованцями виїздив у табір. Коли ми сідали за стіл, майже всі діти намагались сісти біля мене. Сергійко, білявий хлопчин, сирота, теж кілька разів пробував до мене притиснутись, але, мабуть, старшенькі не допускали його. Спочатку я не надавав значення, хто де сидить, стежив тільки, щоб усі добре їли. Потім звернув увагу, що Сергійко ще деякі бувають сумні, тримаються окремо, мовчать, коли до них звертаєшся. Я почав догадуватись. Через кілька днів я сказав учням, що надалі зі мною справа і зліва будуть сидіти чергові учні. Майже всім це дуже сподобалося. На третій день біля мене сидів Сергійко. Треба було бачити, який він був щасливий».

Учитель одної школи розповідає про такий випадок, що стався під час одного туристського походу.

«До цього походу шестиднясники готувались давно. І ось довгожданий день наступив. Теплий, сонячний. У дітей радісні, схвилювані обличчя. Ще б пан! З ними їде в похід їх класний нерівник Олександр Петрович.

Побували на міжколгоспній ГЕС, на фермах і опівдні стали на відпочинок на околиці одного невеличкого села. Діти зголодніли. Зварити обід — справа неважна, в школі навчилися. Ось уже й готова пшоняна каша. А як вона смачно пахне! Але треба почекати Олександра Петровича. Він зайшов до приятеля, що живе в цьому селі. Ось і він!

— Ми вже так чекали, кашу зварили, — оточили діти вчителя.

— І жте, діти, самі. Я вже пообідав у гостях.

Ніхто не сказав жодного слова. Їли мовчки без бажання. Не догадався вчитель, як хотілось дітям угостити його кашею. Як зраділи б вони, щоб він їх похвалив!

Діти зітхнули і піднялись. Подув північно-західний вітер. І сонце заховалося за темною сіркою змари».

Однією з форм прояву безтактності до учнів є невиконання своїх обіцянок. Це сприймається як байдужість до них, як доказ, що вчитель про них мало думає.

Ось учитель кілька разів обіцяв піти з учнями в музей, але так і не пішов, а тепер про це навіть і не згадує. Іншим разом він обіцяв принести фотоальбом, але він якимсь забуває це зробити. Ще кілька таких невиконаних обіцянок, і учні зовсім перестануть не тільки вірити вчителеві, а й поважати його. Коли вже стався такий випадок, що обіцянка залишилась невиконаною, учитель повинен переконливо пояснити учням важливість причини її невиконання або попросити в них прощання.

В якій би формі неувважність до учнів не проявилась, вона завжди негативно позначається на їх відносинах з учителем.

ДОВІРА Педагогічний такт передбачає наявність в учителя повного довіря до внутрішніх сил учнів. Кожен з них незалежно від здібностей повинен бути впевнений, що успіх у навчанні залежить тільки від його бажання і старанності. До учнів в навчанні і у вихованні слід підходити, за висловом А.С.Макаренка з оптимістичною гіпотезою, хай навіть і з ризиком помилитись.

302 Діти ще не можуть самі правильно оцінювати своїх сил і можливостей. Вони

вивчають себе за оцінками дорослих, зокрема за оцінками вчителів, яким вони довіряють більше, ніж собі. Тому вчитель повинен бути дуже обережним в оцінці їх здібностей. Не слід, звичайно, перебільшувати здібностей учнів, але особливо не рекомендується применшувати їх. Я знав одного учня, який ніколи не хотів учити віршів, мотивуючи це тим, що «непам'ятливий». Як потім виявилось, таку характеристику дала йому його вчителька, що вчила його в 4 класі. Учень відразу й охоче погодився з учителькою, навіть був радий, що вона більше не примушувала його вчити «довгих» віршів (деякі вчителі індивідуальний підхід до учнів розуміють, як зниження вимогливості до них, що звичайно, неправильно), і продовжував прикриватись такою характеристикою його пам'яті. Насправді в учня не так бракувало пам'яті, як наполегливості. А коли б у нього дійсно виявилась недостатня пам'ять, то вчительці слід було, як казав К. Д. Ушинський, «уникати всього, що могло б породити в дитині невпевненість у своїй пам'яті, бо ця невпевненість яна поєднується часом із загальною нерішучістю вдачі, нерідко спричиняє справжнє безпам'ятство у дітей».

Вихователь одної школи наводить такий приклад із своєї практики. «Сьогодні в школі оголошено карантину. Я наказую нікому не виходити з її території.

— А Микола, однак, піде — говорять мені діти.

— Микола, ти підеш без дозволу?

— Ні!

— Я вірю тобі, Микола!

І він не йде. Але ж цей самий хлопчина раніше тікав на цілий тиждень, а то й більше, їздив на товарних поїздах.

— Чому ж ти так робив? — запитує його.

— А чого мене охороняли? Стежили за мною, наче я злодій... От я на зло їм і тікав».

Довір'я до учнів справедливо називають макаренківським виховним принципом. Я не наводжу прикладів довір'я, яке виявляв Макаренко своїм вихованцям тільки тому, що вони вже давно загальновідомі. Макаренкова «Педагогічна поема» — це поема про віру в людину. Макаренко міг сказати найгіршу правду колоністам, але він ніколи не ображав їх своїм недовір'ям.

Особливу безтактність проявляють учителі, коли песимістично дивляться на майбутнє своїх учнів, не вірять у їх сили і при кожній нагоді вважають за потрібне сказати їм про це. Безтактність таких учителів нерідко менше з прямим педагогічним злочинном.

Учень 6 класу протягом останнього часу одержав з історії дві двійки. Сьогодні вчитель вирішив ще раз його запитати. Учень і на цей раз відповідає незадовільно.

— Ні на що ти не здатний, — каже йому вчитель. — Не бачити тобі 7 класу як своїх ушей.

У наведеному прикладі вчитель, крім обурливої безтактності, допустив явну несправедливість. Він не звернув уваги на той важливий для педагога факт, що на цей раз учень відповідав дещо краще, ніж попередні рази, не підтримав і не закріпив його перших успіхів, не дав їм належної оцінки. Тактовний вчитель у випадку вдався б до такого оцінного судження:

— На цей раз ти відповів значно краще. Я переконаний, що ти зможеш добре вчитись, коли й далі так старатимешся. Найближчим я тебе ще раз запитаю, тоді й поставлю вже оцінку.

Кожна незадовільна оцінка, яку виставляє вчитель, повинна мобілізувати учнів на інтенсивнішу працю, її слід супроводити таким оцінним судженням, щоб учень пережив її як тимчасову невдачу. При цьому треба пам'ятати, що оцінне судження вчителя нерідко має більш важливе значення для майбутніх успіхів учнів, ніж його бальна оцінка може негативно вплинути на майбутні успіхи учнів.

Учителька української літератури оцінила контрольну роботу одного з посередніх учнів п'ятіркою, але, роздаючи зошити, сказала йому, що була змушена це зробити.

бо його робота справді відмінна, хоч у її самостійність вона не вірить. Він, напевне, у когось переписав її, хоч установа це вона зараз не може.

А учень дійсно написав роботу цілком самостійно. Останнім часом він почав значно краще вчитись з усіх предметів. Незмінну трійку він одержував лише з української літератури. Він вирішив докласти всіх зусиль, щоб і з цього предмета мати кращу оцінку. До цієї контрольної роботи він готувався особливо старанно, а не було нічого дивного, що вона виявилась однією з кращих у класі. Проте відмінна оцінка, яку, нарешті, одержав учень, не дала йому очікуваної радості. Всю радість від п'ятірки затьмарило недовір'я, з яким поставилась до нього вчителька, нічим не виправдана підозра до його здібностей і до його порядності. «Чи варт після цього старатись?» — з такою думкою учень повільно сідає на своє місце.

Тактовний педагог не зробив би такого зауваження учневі, він обов'язково похвалив би його, нехай навіть без достатньої впевненості, що п'ятірка в нього не випадкова. Учнів слід орієнтувати на майбутні успіхи незалежно від попередніх оцінок, а вчителі — підтримувати в них цю віру, а не підривати її при кожній нагоді.

— Чому мені поставили трійку? — запитує учень. — Адже в мене стільки ж помилок, як у тих, кому ви поставили четвірку?

Замість того, щоб довести об'єктивність своєї оцінки (грубіші помилки, наявність виправлень тощо) або виправити її, якщо вона дійсно занижена, учитель відповідає:

— А ти на інших не дивись! Стеж краще за собою. Я сама знаю, яку кому поставити оцінку.

Цей самий учитель, диктуючи учням домашнє завдання, звертається до одного з них:

— Ти теж пиши, бо знову скажеш, що не встиг. І спробуй на цей раз мені не виконати!

Учень червоніє, кладе ручку, відсовує від себе щоденник і тут же вирішує на зло вчителєві не виконувати його завдання, хоч раніше в нього на думці такого не було.

Так само негативно впливають на ефективність лекцій такі зауваження вчителів, як «Дивіться, як я роблю, може, хоч рубанок у руках навчитесь тримати», «Ось як речі роблять у 8 класі! Ви таких ніколи не зробите!», «Опусти руку: ти про це розповідати не зумієш», «Пиши вже, як вийде. Що ти там можеш придумати?», «Не пиши багато: більше напишеш — більше помилок зробиш» і т.п.

Такі зауваження, як правило, дезорганізують учня, ослаблюють його волю, знижують його домагання, породжують невпевненість у роботі, і учень починає робити менше, ніж міг би.

У досвідчених учителів довір'я до учнів є одним з найважливіших засобів заохочення їх до праці. Тактовний учитель утримується навіть від натяків, що він не вірить у сили кого-небудь з учнів. Усяка робота без віри в її успіх стає важким тягарем для її виконавця. Повноцінною і ефективною вона ніколи не може бути.

Віру в свої сили й можливості треба так само виховувати в учнів, як і всі інші їх якості. Віра в успіх — це вже половина виконаної роботи.

Досвідчені вчителі, щоб вселити чи підтримати в окремих учнів віру в свої сили, вдаються до прийому деякого навмисного перебільшення їх перших успіхів. Різними методами, непомітними для учнів, вони створюють таку ситуацію, переживають радість від своїх успіхів. При цьому таким учням окремо чи так, щоб уся класа чула (залежно від обставин), говорять, що їх робота цілком самостійна, що вони можуть добре справитись з усіма своїми завданнями.

А коли вже дуже важко, то й неможливо вірити в учня? Такі випадки бувають. Що тоді робити? Не говорити йому правди?

Безнадійних дітей не буває. Правда учителя може виявитись великою кривдою. Те, що учень не хоче сьогодні нікого слухати або не хоче сьогодні вчитись, ще не говорить, що він назавжди залишиться бешкетником і неучком. В історії науки і літератури є приклади, коли навіть майбутні вчені не виділялись у школі ні своєю зразковою поведінкою, ні своїми успіхами у навчанні.

Коли мене запитують, говорити чи не говорити учневі правду, я мимоволі думаю про лікарську етику.

Лікар приходить до хворого, старої людини, щупає пульс і думає про себе: «Не дотягне старий і до неділі», а йому голосно говорить: «Та у вас серце ще, як мотор. Ми з вами ще на зайців підемо», — «Де вже там!» — каже хворий, але видно, що в нього заіскрилась надія. З надією на видужання йому легше буде дожити останні свої дні. А зрештою, хто його знає: може й видужає старий. Буває й таке. Надія, як кажуть, і з могили підніме. Хіба краще було б, щоб лікар сказав хворому: «Та ви зовсім безнадійний! Якщо до неділі дотягнете, то й добре буде». Та лікар такого не скаже. Він завжди підтримує надію у хворих на видужання, бо інакше вони й лікуватись не захочуть. Педагог також повинен підтримувати надію у своїх учнів на краще майбутнє, якими б гіркими їхні сьогоднішні невдачі не були.

Я колись був свідком, як один учитель, звертаючись до вкляси, сказав, показуючи на учня, який не встигав з математики: «Він у мене готовий кандидат у другорічники. Далі я його не пущу». — «Я в колгосп піду працювати», — відповів йому ображений учень. — «Тебе і в колгосп не візьмуть, бо й там тепер не можна обійтись без математики.»

Я ледве стримався тоді, щоб відразу не попросити вчителя залишити вклясу. Тепер, мабуть, не стримався б.

Треба всіляко остерегатись таких «пророків». Велику шкоду вони приносять нашій школі, посягаючи на світлу надію наших учнів. Адже в них повинна бути широка перспектива на майбутнє. З учнями можна і потрібно говорити про їх незадовільні оцінки, але учні завжди повинні вірити, що їх невдачі є тимчасовими, що вони не стануть фатальними для їх майбутнього. Майбутнє в наших учнів, в усіх і в кожного зокрема буде тільки радісним.

СПРАВЕДЛИВІСТЬ. На запитання, які риси вони найбільше цінують у своїх любимох учителів, учні найчастіше відповідають: справедливість.

Справедливому вчителеві учні можуть простити і деяку його офіційність і навіть грубість. А якщо справедливий учитель ще тактовний, веселий, привітний, то авторитет його в школі величезний.

В.Г. Короленко так розповідає про свого любимого вчителя Веняміна Васильовича Авдієва. Трапилось так, що першим учнем, з яким при особливих обставинах познайомився новий учитель, був переросток (патріарх) Доманевич. Цей учень з байдужістю, крізь яку просвічувалось самовдоволення, розповів, що з новим учителем він уже «друзьки...» — «Ну, брате, — зробив хтось практичний висновок, — тепер можеш круглий рік словесности не вчити». Але ось учитель зайшов у вклясу. Серед інших учнів, викликаних відповідати, був Доманевич.

«Прізвище Доманевича пробігло по вклясі, як електрична іскра. Всі учні повернулись до нього. Доманевич здивовано і безпорадно оглядався, ніби не знав, що сталося. В вклясі знявся над партами мимовільний сміх...»

Доманевич піднявся, постояв півхвилини, опустивши очі, потім сказав розгублено:..

- Я, пане вчителю...
- Що саме?
- Сьогодні не встиг підготувати.

мгр. В. ЛЕНИК

ПЕРШІ ВІЯВИ ОРГАНІЗОВАНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.

(ПРОДОВЖЕННЯ)

У польській гімназії у Станиславові діяв український таємний гурток від кінця XIX століття. Один з членів, Зиновій Заклинський розказує, що він був прийнятий до Гуртка у 1900-му році. Тоді, як йому було відомо, головував у Гуртку студент Кленайло. До Гуртка належали не тільки учні даної польської гімназії, але з інших шкіл. Гурток мав для окремих шкіл своїх уповноважених. Напр. у Семінарії був якийсь час таким уповноваженим семінарист Катамай. Йому були добре відомі члени гуртка — Федюшко, Дмитро Вітошинський, Салига.

Спочатку до Гуртка приймали лише учнів старших клас. У 1901 р. створено ще окрему секцію для учнів з молодших клас гімназії.

При прийнятті в члени Гуртка З. Заклинський не проходив жадного церемоніялу. Його обов'язком, як йому сназали, було ходити на сходи, освідомлювати кацапів (москвофілів) та хрунів, читати українські книжки і платити владку (10-20 грейцарів річно). Сходи гуртківців відбувалися в хаті, або в саді Заклинських. У програмі сходин були короткі відчити, над якими присутні дискутували. Часами відбувалися сходи в полі. Гуртківська бібліотека скривалася спочатку в домі Заклинських, а потім в учня Мельнича, який перебував на квартирі у якоїсь родини. Для читання випозичувано також книжки з доступних бібліотек та від приватних осіб. За часів приналежності до Гуртка З. Заклинського всіх членів нараховувалося коло 50 старших та 10 молодших гімназистів.

Гурток цей не обмежувався лише до теоретичної праці. Часами члени Гуртка вимонували певні акції, що були достосовані до методів тодішньої гострої боротьби з полянами та москвофілами. Він пам'ятає напр. як виконано присуд керівництва Гуртка на двох польських учителях — Марковському

Степановичеві, що при кожній нагоді виступали проти українців та дошкільували українським учням де могли. Їм за це «присудили» дати по 25 буків і

«присуд» виконано, Марковскі лежав після тієї «екзекуції» 3 місяці в лікарні. Іншим разом вибили польським шовіністичним ненависником українства — вінна.

Про інший таємний Гурток у Станиславові розкаже Мирон Заклинський у праці «Дмитро Вітовський» (Видавництво «Червона Калина», Нью-Йорк, 1967).

Це був «Самоосвітний Кружок». До нього належали гімназисти що ставили собі за ціль попри самоосвіту — культурну і політичну діяльність в школі, та в навколишніх селах.

Члени Гуртка поширювали тихцем серед учнів вищих клас Миколаївської (мацапської) гімназії освідомлюючі українські книжки. У цій гімназії, між іншим, вчився на початку дев'ястих років пізніший творець Листопадового Чину Дмитро Вітовський. Його вислали батьки до мацапської бурси, бо вона була відносно дешева, москвофіли хотіли через матеріяльні принади заманити до себе українську молодь. (На їхні бурси одержували вони таємно і явно гроші від московського царського уряду.) Але і в бурсі і в гімназії Вітовський скоро виявився активним діячем українського національного напрямку і його у 5-ій класі з бурси вининули. (ст. 5, цит. праці).

Видатніші члени Самоосвітнього Кружка брали участь у праці читальень «Просвіти», що діяли в навколишніх селах. Вони читали там для селян зібрані задалегідь місяць з книжок і часописів, виголошували реферати, дискутували і розмовляли з ними. Така діяльність була для учнів гімназій заборонена, але вони на це не звертали уваги. Дуже часто виїздили гуртківці і на села заражені москвофільством, де освідомлююча праця була особливо тяжкою. В тих селах діяли т.зв. Читальні ім. Качковського, а на їх чолі стояли переважно священники, чи хтось з їхньої рідні.

При Кружку був створений окремий театральний гурток, який давав під час таких поїздок на села вистави. Бібліотека Кружка мала багато книжок з історичною і політичною тематикою. Особливо сильний вплив на членів Кружка мали твори Михайла Драгоманова. Чимало членів Кружка виявляли діяльність в іншому напрямі — вони дописували до українських газет, що виходили в Галичині, та в Росії.

Револуція 1905-6 років вплинула сильно на розвиток світогляду членства Кружка дуже сильно та збільшила поважно його членство. Тоді вперше українська молодь у Галичині та на Буковині побачила, що селянство на Придніпрянщині не є таким темним і пасивним, як це назовні виглядало. Воно виявило здатність бунтуватися проти поневолення і виявило небувалу відвагу. Ці революційні події, а також посилені передвиборча агітація в Галичині, коли українці виступали гостро за виборчу реформу, збільшили зацікавлення гуртківців політичними справами. Зі самоосвітників ставали вони революціонерами і політичними діячами, які свідомо бралися до боротьби за права і волю своєї нації. На сходинах Кружка переважали після 1905 р. доповіді на політичні теми, а молоді адепти журналізму виступали в журналах переважно з політичними статтями.

Захоплення революцією в Росії потягало за собою також захоплення соціялістичними програмами та Драгоманівськими ідеями. Але з другого боку вони сприяли поширенню між галицькою гімназійною молоддю соборницького наставлення. Соборництво стало основою світогляду Кружка. Найвидатнішими речниками тих ідей були в тих роках Микола Федюшка-Євшан та Дмитро Вітовський.

Микола Федюшка, уродженець села Войнилова, увійшов у нашу історію, як відомий журналіст і публіцист. Він брав активну участь у видавництві «Молода Україна» та став добрим літературним критиком і письменником. Передчасна смерть (помер 23-го листопада 1919 р. у Вінниці на тиф) перервала на все його творче життя.

Виступи членів Клуба у москвофільських читальнях найбільше їх лютили. Тому вони засипали кожний раз дирекцію гімназії доносами. У 1907 р., за головування Федюшки, директор проголосив учням офіційну пересторогу і загрозив гострими карами за всяку їх політичну діяльність на селах. Після того члени Клуба не виїздили на села в одностроях, а переодягалися на цивільно. Своєї діяльності вони, однак, не заперестали.

В іншій статті («Мої зустрічі з І.Франком, поміщені у календарі «Відродження» за 1956 рік, Буенос Айрес) розказує Мирон Заклинський, що у Станіславові діяло 1912 р. студентське Товариство «Українська Молодіж». Це Товариство запросило між іншим Івана Франка прочитати на одній імпрезі «Мойсея», що наш поет і зробив.

Сходина Самоосвітнього Клуба, як також Товариства «Українська Молодіж» влаштувалися звичайно кожної неділі. Вони тривали по 2-3 години. Дуже часто виступав на сходинах Гуртка Микола Федюшка який студював після закінчення гімназії у Львові філософію, з відчитами на історичні та літературні теми.

Гурток був пов'язаний тісно з іншими громадами молоді у других містах, а головню у Львові. Зі Львова приїздив часто як зв'язковий, до Клуба Бурдун. Як пізніше виявилось, члени «Самоосвітнього Клуба» брали активну участь в організації втечі Мирослава Січинського, після того, як він виконав атентат на польського шовініста Потоцького. Коли Січинського замкнули у Станіславській тюрмі, члени Клуба викрали його з в'язниці і перевезли до села Винторова, звідкіль він пізніше мав можливість втікти за кордон.

З опису про Гурток у Дрогобичі (журнал «Пробосем» Прага, 1944) довіду про церемонію прийняття до таємних гуртків нових членів:

На сходинах перед зібраними членами гуртка його голова звертався до кандидата з промовою, відчитував йому статут гуртка і запитував, чи кандидат годиться бути членом Гуртка та чи зобов'язується додержувати його таємниці. Після висловлення згоди кандидата, Голова відбирав від нього приречення і подавав йому руку, як новоприйнятому членові.

Гурток у Дрогобичі прибрав собі ім'я Івана Франка. У 1900 р. він нараховував коло 20 членів. Вони діяли у двох секціях – нижчій і вищій. Програма нижчої секції передбачала пророблення історії України, історії української літератури, та вищої – економії, соціології, філософії, біології, історії соціалізму тощо. Вища секція влаштувала крім того відчити на різні теми і провадила дискусії.

Гурток у Дрогобичі мав спочатку характер «поступового» себто радикального напрямку. Пізніше, за головування Мирона Конрада (1900 р.) став національним, а 1909 р. повернув знову на радикальний (лівий) шлях. В той час кожний член Гуртка мусів читати радикальну газету «Громадський Голос». Гурток видавав деякий час свій власний журналік – «Промінь».

А ЯК З НАШИМ ШКІЛЬНИЦТВОМ?

Живемо в країнах, де рівень культури примушує вимагати, щоби кожна дитина, не зважаючи на соціальний стан батьків, розпочала нормальну науку, осягнувши віку 7-ми років.

Тому ми й не застановляємося над питанням: «А що сталося б, коли б не було приписів і законів про цю обов'язкову науку? Як виглядало б наше суспільство без такої постановки?»

Для нас, цей стан став уже нормальним, щоденним явищем.

А все ж таки для «української еміграційної» дитини не може бути достатньою і нормальною система шкільництва, а разом і процес виховання чужого світу. Українські родини мають виховувати і виховують своїх дітей в українському національному дусі, чого те шкільництво дати не може.

Наша еміграція має розбудовану власну структуру суспільно-громадського життя і в тому також цілий ряд комісій, комітетів, організацій та установ, які займаються виключно проблемою українського шкільництва. За їх старанням у кожному добре організованому осередку діє «суботня школа», або садочок, поденуди – одне й друге.

Стан цього «суботнього» шкільництва є в окремих країнах різний. Але програмово є вони майже всі на рівні народних шкіл. Вищі курси українознавства є лише в небагатьох більших громадах. Також садочків є назагал дуже мало.

Якщо йдеться про нормальне середньошкільне навчання, то воно є можливе лише в Малій Семінарії в Римі, де приймаються, однак, лише юнаки і то при певних умовах, бо завданням Семінарії є дати юнакам відповідну підготовку до «вищих покликань», а саме до священства.

У деякій мірі експериментальною розв'язкою проблеми українського середнього шкільництва є створений у Мюнхені тому три роки Український Інтернат, програма якого є побудована в той спосіб, що учні німецьких гімназій дістають додатково відповідне середньошкільне знання з українознавства, щоб осягнувши німецьку матуру мати рівночасно й українську. Цей Інтернат мав би рівнож стати зав'язком української гімназії.

Молодь, яка вже має матуру, може студіювати українознавство на Українському Вільному Університеті, при якому влаштовуються кожного року також Високошкільні Курси Українознавства і участь у них можуть брати крім студентів також гімназисти, чи учні інших шкіл середнього типу.

Над системою і можливостями вивчати українознавство в позаєвропейських країнах не будемо тут задержуватися. Можливо про це напише хтось із друзів ззаокеану. Нам відомо, що там рівнож є цілий ряд різного роду шкіл, з яких користає українська молодь.

Та, повертаючись до стану українського шкільництва в Європі мусимо ствердити, що цей стан нас не може задовільнити. Ми бачимо щоденно, як наше молоде покоління асимілюється з чужим оточенням

і це кожного свідомого українця тривожить. Загал нашого громадянства ще й досі не оцінює належно вартости школи взагалі, а української зокрема. Ще й досі в багатьох місцевостях і громадах наші люди не знайшли дороги, щоб виховувати своїх дітей на чесних християн і українських патріотів.

«Школа, — говорив Папа Лев XIII — це поле боротьби. На ньому му- сить вирішитися до кого належатиме суспільство і який воно задержить характер.»

У нас, на жаль, замало доцінюють знання здобуте в школі. А воно багато важніше й цінніше, як матеріяльне багатство й фізична сила. Як часто буває, що вчора людина була багата, а сьогодні вона стає жебраком. Дуб — символ сили. Але, часто буває, що і його буря ламає.

Навіть краса непевно мінлива. Наш великий поет Шашкевич писав у «Веснівці»:

... Бо вихор свисне,
Мороз потисне,
Буря загуде,
Краса змарніє,

Личко зчорніє,
Головоньку склониш,
Листоньки зрониш,
Жаль серцю буде...

Лише знання — якого скарб — ні вода не забере, ні вогонь не спалить і найсильніший не заграбить».

«Молодь — майбутність народу!» — чуємо не раз це гасло. Та не завжди розуміємо повністю його значення. Це питання однак старе як світ.

Коли стародавня Греція хилилася до упадку, зібралися в Афинах мужі і радили, як рятувати край від занепаду. Подавали різні ради. Один з мудреців, сивоволосий старик, мовчав. А на пряме запитання, що він думає і яку дасть раду, кинув об землю трохи надгниле яблуко. Воно розбилося на куски.

— Що це має озпачати — запитали інші.

— Це яблуко надгниле, — відповів мудрець. — Але в ньому здорове зерно. Візьміть його засійте, плекайте молодий паросток з нього виросте велике, сильне, повне овочів дерево.

Там воно є і з нашою спільнотою. В ній криється здорове зерно. А тим зерном може бути лише наша молодь.

То ж пильнуймо її, організуймо, виховуймо. А наша Батьківщина буде врятована, бо яка молодь, такий нарід, така держава.

І. КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ

ДРУЖИННИКИ СУМ І ЗОВНІШНЬО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Зрозуміло, нам найбільше залежить на тому — і тут є теж найбільша трудність для нас, — щоб здобути приятелів українського народу та прихильників ідеї розвалу московської імперії на самостійні держави між членами урядів західних держав. Наша мета — щоб вони офіційно, при відповідних okazіях, декларували право українського народу на вільне, самостійне життя, так як це вони часто роблять у відношенні до т.зв. сателітних країн Москви.

Досі ні один уряд, наприклад, Британії, мимо заяв про свободоловність, демократизм, християнську мораль і т.п., — не відважився заявити за право українського народу на окреме від Московщини існування. Тут є широке поле для нашої зовнішньо-політичної діяльності на довгий час...

Нам треба «бомбардувати» урядові кола, спеціально Міністерства закордонних справ з усіх сторін, різними способами, переконуючими фактами й аргументами.

Більшу частину цієї роботи могли б зробити за нас і для нас члени вільних парламентів і політичні діячі, очевидно, тоді якби нам вдалося відповідно попрацювати над ними: здобути їхню довіру і силою наших аргументів змусити їх обстоювати наші позиції, визнати за свої наші ідеї щодо розв'язки сучасних політичних проблем у світі, особливо в східній Європі.

Преса, радіо та телебачення відіграють величезну роль в формуванні публічної думки. Нам потрібно, щоб якнайбільше протимосковських і протикомуністичних матеріалів появлялося на сторінках преси, в програмах радіо та телевізії. У відповідно написаних до газет дружинники СУМ самі повинні реагувати (та й інших заохочувати на прихильні й неприхильні нам виступи чужої преси: — перші схвалювати, а другі засуджувати, вступати в полеміку з їх авторами.)

При писанні листів треба затримати гідний і поважний тон, оминати образ особистої гідності редактора чи даного кореспондента і не робити моральної кривди листом даній газеті. Завжди бути акуратним із своїми фактами та аргументами. Лише після цього можна надіятися, що лист чи стаття будуть опубліковані та принесуть користь справі. Подібну методику треба застосовувати у відношенні до політичних і документальних програм в радіо чи телевізії, в яких часто помилково і шкідливо для українців коментуються події чи історичні факти.

Наші політичні ідеї мусимо поширювати вчужі політичні партії, в військові кола, в різного роду і призначення організації та товариства. У всіх випадках на усіх нашої акції можемо розраховувати лише тоді, коли їх будемо робити постійно, масово і в сконцентрованій формі, без будь-яких компромісів на користь ворога. На форумі молодечих і студентських організацій наша молодь мусить проявити максимум активності. Де є хоч маленька група українських студентів в якомусь університеті дружинники СУМ-у повинні організувати щось на зразок українського студентського клубу та з його рамени розгорнути това-

рисьму, освідмлюючому, пропагандивну та іншого характеру роботу між чужонаціональними студентами. Сьогоднішні студенти, як правило, є завтрішніми політичними, суспільно-громадськими, культурно-науковими провідниками своїх націй.

Великого значення надаємо участі української сумівської молоді в шкільних і університетських доповідях, гутірках, дискусійних вечорах, семінарах, присвячених проблемам сьогодишнього світу. Там виступати в імені українського народу, представляти його аспірації, натавровувати наших ворогів і неутралізувати їхні впливи.

Що можна для української справи зробити однією лише протестною акцією — всі ми могли не так давно перекопатися на одному повчальному прикладі, а саме на протестній акції української молоді під советською амбасадом в Лондоні, чи подібних виступах в інших країнах.

Тому такий спосіб зовнішньо-політичної дії треба нам практикувати частіше, з ще більшою енергією.

Можна приводити ще багато інших способів нашої дії на зовнішньому відтинку. Їх мусять в своєму молодечому середовищі ініціювати й організувати дружинники СУМ, що посвятають себе для такої роботи, розбровіши потрібним знанням і бажанням робити добре діло, узгіднюючи свою акцію з своїми друзями, організацією, провідниками тощо.

Приналежність, молодих, до української нації накладає обов'язок діяти згідно з обов'язуючими нас усіх політично-моральними постулатами нашої нації. Як говориться в одному документі ООН, світ мусять постійно відчувати присутність української молоді, її живучість і активність.

Наша нація перебуває в стані війни з московським народом. Хоч гун гарячої борні притих, тим не менше та борня триває. Тільки методи нашої визвольної боротьби змінилися, на цьому етапі. Коли затихає зброя, наступає активізація боротьби такими видами зброї, як писальне перо, як зовнішньо-політичні й дипломатичні протести, як боротьба дум, як змаг духових і моральних вартостей. В цьому змагу на одному з передових місць мусять стояти дружинники СУМ!

МИ НА ФЕСТИВАЛІ

Чогось подібного важко було сподіватися. У розгарі шмільних іспитів, або в гарячковій підготовці до них приходить обіжний лист від КУСУМ і запрошує всіх молодих, яким не страшні українські танці, прибувати на проби, бо за тиждень виступ.

— А де балет-майстер — питаю.

— Не журися — відповіли мені — знаючи твої мистецькі здібності з самої Англії спровадили. Прямо з Лондону.

Що зробиш, подумав я собі, хай уже буде... і кинувся допомагати в організуванні підготовки на фольклорний виступ у Спа.

А було лячно. В поході, що 24 тоавня 1970 (неділя) мав проходити вулицями цього вальонського містечка, славного своїм казино і рулетою, мало пройти приблизно 40 різноманітних груп. Лиш 12 з них допущено на подіум до танців. Наша група виняткова — танцює поза змаганнями і в самому казино перед визначними особистостями міста та з міністерства бельгійського туризму. І соромитися ніяково, і важко буде знайти виправдання перед самим Головою ЦУСУМ. д.О. Ковалем, який буде присутній...

ВИСТУП БАЛЕТНОЇ ГРУПИ В СПА 24-5-70

Друг Ткачук, балетмайстер з Лондону, не гаяв часу. Їздив по осередках, збирав розкинуту сумівську молодь, поправляв, учив, показував... Ще перед виступом з'їхалась на Франкополе, до центру нашого духового життя, тридцятичленна сумівська група. Могло б бути і більше, та іспити виправдали багатьох.

Ще два дні ішла підготовка. І ми готові...

Неділя. З трепетом серця стрічаємо радість нового дня. Чи не заросомимось? Містечко прийало нас різнобарвними прапорами і святковим настроєм... Після розкішної дефіляди, що своїми барвами нагадала середньовіччя — прийшла черга на нас. Було чути здивовані голоси публіки, що перший раз стрічала такі квітисті строї... Після перших танців оклики, оплески...

Козачок, Привіт, Гопак, Прядільниці були виконані добре, але очевидно не бездоганно. За малий проміжок часу ми не встигли опанувати доцільні вказівки нашого балетмайстра. Після виступу по трьох подіюмах, розміщених на найвидніших місцях міста, нас запрошено до казино. Там примістилися делегати, по три з кожної групи, і висоні урядовці та представники міністерства туризму. На нас кидали зацікавлені погляди. За прохолодними напитками ми вдавали, що це нам байдуже... І виступили...

Таного гук, шуму тупоту ніг і рун я ще не чув. Били «біс» і «браво» аж до втоми. І довелося знову виступати і знову кланятися і дарувати усмішки глядачам...

Це була ще одна перемога нашого танку серед культурних чужинців.

ВІДВІДИНИ ГОЛОВИ Я СТЕЦЬКА НА ТАБОРІ СУМ В НАСТЛЕРАЙ.

АВСТРАЛІЯ

Підчас різдвяних свят СУМ відбув в Австралії низку таборів осередкового і крайового засягу для молодшого і старшого юнацтва, як і рівнож для дружинників СУМ загального, виховно-відпочинкового і вишкільного характеру.

На сумівській площі в Мелборні відбувся II-ий з черги Красвий табір, командантом якого був д.Л.Новицький з Сіднею. Цьогорічний табір названо «Воля Україні», проходив він під гаслом «Здобудеш Українську Державу», присвячений 40-літтю постанови Організації Українських Націоналістів і 10-літтю смерти провідника сл.п. Степана Бандери.

До команди табору ввійшли: Л.Новицький (Сідней) - командант табору, П.Сорока - головний виховник, Й.Рожик писар, Р.Дума - обозний, Д.Василів - інтендант, Р.Занько - спортовий референт, А.Гаврилів - провідник дружинників, І.Борецький - зв'язковий старшина, Д.Дмитрів - скарбник.

До виховної булави табору ввійшли: под.З.Ярка, Ж.Коломиєць, В.Грін. Друг І.Умриш, под.М.Грудка і А.Занько - увійшли до медичної обслуги табору.

Шефом кухні, яка нараховувала 16 осіб обслуги, був д.Березюк.

Для справного функціонування табір поділявся на 5 самостійних куренів, що начисляли 187 осіб. Разом з таборовою командою це число перевищало 200 учасників.

Табір відвідали висані особистості. На офіційному відкритті табору був присутній Впреосв. єпископ Іван Прашко, як також гості з Європи п-во Стецьки, що провели з учасниками табору 2 гутірки.

В табуванні взяла участь група дружинників - 30 осіб, 19 хлопців і 11 дівчат. Їх очолював д.А.Гаврилів, а його заступником був д.Р.Занько. На таборі відбувся курс для виховників і впорядників, який закінчило 12 осіб.

Осередок Сідней організував для молодшого юнацтва табір, у якому взяла участь 80 юначок і юнаків. Табір відбувся у Настлерай і мав характер вишкільно-відпочинковий. Функцію команданта виконував д.В.Маяковський.

Рівнож відбувся табір для молодшого юнацтва в Аделаїді, де взяло участь 60 учасників. Старше юнацтво і дружинники СУМ з Аделаїди були на таборі в Мельборні.

В осередку Перті з успіхом пройшов перший табір сумівської молоді. Табір мав виховно-відпочинковий характер, і на сили осередку що є в стадії своєї організації, вповні вдалий. Командантом табору був д.Каня, виховним референтом - под.Менцінська. Брало участь - 30 учасників.

АРГЕНТИНА

25 січня команда табору «Білогорща» та представники Централі «Просвіта» на чолі з паном О.Г.Галатьом зустріли д.П.Башука на летовищі в Ессейєра, Друг П.Башук відвідав Аргентину і Бразилію з рамени ЦУСУМ з метою організування, скріплення і поживлення дії СУМ у цих країнах.

Хоч СУМ в Аргентині ще молодий, має вже за собою 3 табори. Перший вишкільний табір від бувся на просвітянській оселі «Веселка».

1968 року почав діяти ЮСУМ в місцевостях: Берісо, Гудсон, Беразетегі, Дон Суд, Вільде, Валентін, Альсіна, Ізідоро Касанова, Віллія Аделіна, Сан Мартін.

Великою радістю для сумівців був приїзд Верховного Архиепископа і Кардинала Кир Йосифа в 1968 р. до Аргентини.

Першого лютого закінчено 3-ій з черги зимовий табір, що проходив під гаслом «Здобудеш Українську Державу». Табір названо «Білогорщею».

До складу команди ввійшли: д.Б.Танасійчук — командант, Ляля Паук, — писар, Тереса Михайлів — інтендантка і медсестра, С.Дзямара — бунчужний, Галя Крайник — обозна, В.Кашуба — обозний.

НА ТАБОРІ СУМ «БІЛОГОРЩА» В АРГЕНТИНІ, 1970

Бразилія

В лютого 1970 у Порто Алегро, підчас веселого карнавалу, нема молоді люди, що ним не захоплювалася б. українська молодь Бразилії провела наради над спосіб свого зорганізованого життя, шунаючи рамиць для власної дії. На нарадах були присутні 57 гімназистів і студентів, що походили з Порто Алегро, Понта Гросса, Алокарана, Сао Павльо.

Проводила нарадами сама молодь, а іменно: студент права Б.Гец — голова, студенти М.Байляк, С.Манар, обидва з Алокарани, — секретарі.

На цих нарадах був присутній д.П.Башук, представник ЦУСУМ.

У Бразилії, вже від кількох літ діє Осередок СУМ в Сао Павльо. Є надія, що після цієї організаційної спроби ряди СУМ поповняться великою частиною нашої

Україневіє студентство в світі

СТУДЕНТИ БЕРУТЬ ІНІЦІАТИВУ.

Виконуючи постанови X-го Конгресу СУСК (Ванкувер, вересень 69). Екзекютива Союзу Українського Студентства Канади заповіла організацію спеціальних курсів після яких студенти мають піти працювати до українських установ в Канаді на час вакацій. Метою тих курсів і праці в українських установах є задержання української ідентичности за зміцнення нашого громадського життя.

Щоб зреалізувати згадану ціль, С.У.С.К. започаткував новий проєкт. Підчас літа студенти-організатори будуть післані до п'ятох міст (Едмонтон, Вінніпег, Тандер Бей, Торонто, Монреаль) на суспільно-громадську працю в українським середовищі.

Ця праця базується на наступних принципах:

1. заохочувати молодь до творчої праці в українському суспільстві;
2. відновити організаційну працю в околицях де українське суспільне життя є занедбане;
3. поширювати інформації про структуру українських організацій (К.У.К. і складові організації) заохочуючи студентів до активної в них праці.

Практично передбачується наступну програму:

1. доповіді, фільми, мистецькі виставки, концерти
2. українські радіо-телевізійні програми
3. збирання фондів для К.У.К.у
4. праця на літніх оселях
5. заохочування студентів до вищих наук
6. влаштування «пенсіонів» для людей старшого віку
7. заохочувати студентів і все українське громадянство до критичної політичної думки й діяльності.

СТУДЕНТСЬКА ПРЕСА

Там де існує навіть одна ідейна одиниця, то швидко можна спостерегти плоди праці. Видно намагання передати свої ідеї, погляди і переконання доволишньому світові. Це ознака молоді і молодости...

«Весна 1970» – з цим позначенням вийшло перше число студентського журналу «Соняшник» (Детройт). До редколегії журналу входять: Я.Березовський, М.Хрін, Я.Савка, В.Костюк, Я.Дуткевич, Б.Поталенко. Ціль журналу: обмін думок зі студентами та молодими професійними людьми. Журнал видається при Осередку ТУСМ-у ім. М.Міхновського. Журнал англо-українсько-мовний. У першому числі перевага за англійськими статтями.

У Сіднею з початком 1970 року з'явився журнал з назвою «Відблиск» – рівнож англійською і українською мовами. В журналі інфор- 317

маційні статті, розповідь про Крути, огляд книжки «Чорнівiл Пейперс» і т.п.

Так як ми радіємо успіхами молодечої преси, так і перенимаємося її труднощами і турботами. «Зозулька» — що вважає себе одиноким «підпільним» виданням, знаходиться у фінансових труднощах. «Зозульку» за її уколи і часом дотепну іронію, майже все глибоні змістом думки, статті, описи, критики, погляди читаємо як думки студентів, що прагнуть кращого укладу нашої спільноти і через «Зозульку» висловлюють свої турботи. «Зозулька» редагують: Зоряна Гриценко, Олег Романишин, Роман Сеньків, Мирося Бродович, Модест Цмоць, Борис Будний. Богданка Цмоць займається артистичним оформленням журналу.

Радіємо творчими зусиллями друзів з Англії! Появилось перше число циклостилевого журналика УСГ Англії — «МЕТЕОР». Редколегія складається з головного редактора Марусі Юрків і членів колегії: С. Гамуляка, Б. Сверида, В. Яроцького. Технічні співробітники: О. Федечко, П. Якимюк, В. Зузан, Г. Л. Голиш, Д. Ярош, Я. Хомишак, Я. Пихович. Артистичним оформленням цього числа (травень 1970, ч.1) займався Б. Дроздовський.

В першому числі «Метеору» поміщено звернення Б. Сверида, голови УСГ до своїх друзів, стаття Б. Цяприни — «Студент і його обов'язок», вірші М. Юрків, «Ми українці» — Джорджіні, «Канон могої Наталії» — П. Шумельди, «Більше оптимізму», стаття Гамуляка в перегук зі статтю Л. Госейка «На порозі перед сьомим небом» та інше.

Журналики представляється цікаво; певно — існують ще технічні і мовні недомагання, але добра воля і запал молодих редакторів напевно усунуть у скорому часі ці вади і дадуть змогу їхньому «метеорові» сильніше проникнути вир громадського життя.

МОЛОДІ ЧЛЕНИ ЦУСУМ

Тут представляємо молодих членів Центральної Управи СУМ, вибраних на IX Світовому Конгресі СУМ, в тому один кооптований після Конгресу. Всі вони від років брали активну участь в праці СУМ від найнижчого щабля. Побажаймо їм успіхів на найвищих функціях в СУМ. Ред. «А».

Андрій Гайдамаха

Народився А.Гайдамаха 27 листопада 1945 року, третій з черги в численній родині. Закінчив з успіхом класичну гімназію в Українській Папській Малій Семінарії в Римі. Зараз студіює славистику на Гентському Університеті. (Бельгія).

А. Гайдамаха від довшого часу активний в студентському житті. Був секретарем та головою НаСУС, а тепер є діючий голова СУСТЕ.

В сумівське життя влючився по закінченні гімназії. Занимав різні пости в Осередку Лімбург, в КУ, та різні пости на літніх таборах. Під цю рпору є Головою КУСУМ Бельгії, а від IX Світового Конгресу СУМ, ще й генеральним секретарем ЦУСУМ.

Ділянка заінтересувань А.Гайдамахи — українська література, а особливо поезія.

Анна Ластовецька

Народилася 10 лютого 1946 року у Вестфалії Німеччина. Після трилітнього побуту виїхала до Англії. 1961 закінчила народню школу й перейшла до секондарі гай скул. Відвідувала торговельні курси. Після закінчення гімназії з успіхом здала матуру. Зацікавлена природознавством, вписується на факультет медицини на студії фізіології і біохемії. В 1969 році з успіхом здобула свій бечелор оф саєнс», з титулом інженера.

Анна вже змалку цікавилася громадським і сумівським життям. Радо працювала в осередку. Була головою кількох осередків включно з лондонським. На таборах виконувала різні функції і від кількох років належить до КУ Англії. На IX Світовім Конгресі вибрано її в члени ЦУСУМ займає пост референта дружинників-міжнародників

Йосиф Рожна

Народився в Падерборні (Німеччина), 15 лютого 1946 року. Після закінчення народної школи в Бельгії, виїхав до Української Папської Малої Семінарії, де закінчив класичну гімназію свідомою зрілості. Студіює славистику на Гентському Університеті. Занимається літературою, і є любителем поезії. Йосиф Рожна займається організаційною діяльністю виявів громадського і суміського життя. За час своєї приналежності до СУМ-у був головою осередку Лімбург, заст. голови КУ і референтом юнацтва. Нині організаційний референт КУ СУМ в Бельгії. Кооптований до ЦУСУМ на пост референта преси й інформації.

Микола Франкевич

Народився 13 червня 1947 року в Ельвангені (Німеччина). Після народної школи, розпочатої в Ульмі, переїхав до Української Папської Малої Семінарії де закінчив гімназійні студії матурою. Тепер студіює економію на мюнхенському університеті. Від 15 року життя активний у СУМ-і. Виконував уже різні функції: скарбник осередку в Новому Ульмі, член КУ. На таборах виконував різні функції, включно з функцією команданта. Від IX Світового Конгресу СУМ — член ЦУСУМ, референт дружинників-супільників.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Для налагодження адміністрування «Авангарду» просимо Кольпортерів і Передплатників придержуватись наступного порядку:

ЗСА і КАНАДА: Кожен Осередок СУМ має мати референта суміських видань, який збирає передплати і пересилає їх до В-ва ЦУСУМ. Якщо в даній місцевості такого референта ще нема, або є неактивний, передплатники мають обов'язок грошові розрахунки переводити безпосередньо з В-вом в Брюсселі, пересилаючи належність банковими чеками чи моні-ордерами. Чеки з Українських кредитівок приймаються на рівні з банковими.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ: Через КУСУМ.

НІМЕЧЧИНА: Почтовими мандатами до ЦУСУМ.

ФРАНЦІЯ: На чековеkonto «Л'Ест Европєєн».

32 La Source 3075404 L'Est Europeen 47 rue Richer 75 PARIS 9

БЕЛЬГІЯ: На чековеkonto КУ СУМ, або прямо до В-ва.

АРГЕНТИНА і АВСТРАЛІЯ: До референтів суміських видань в тих країнах.

ІНШІ КРАЇНИ: Безпосередньо до В-ва в Брюсселі.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ТЕМИ

(О.Н) СВОБОДА І ПРАВДА – НЕПОДІЛЬНІ	241
Й.Р П'ЯТДЕСЯТ ТРОЯНД І ТИСЯЧІ СЕРДЕЦЬ. З відвідин Верховного Архидієрея Великий Британії	243
З.Витязь : ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКИ. В 50ліття оснування і 40-ліття насильної лікві- дації УАПЦ	249
Й.Рожка : 25 РОКІВ ГЕРОЇЧНИХ ТЕРПІНЬ І НЕСКОРЕНОСТІ. Правда нелоборна	256
-ЛЬВІВ : ДЕНЬ ВЧОРАШНІЙ, ДЕНЬ МАЙБУТНІЙ-. Там, де знищуються пам'ятки минулого	259
Чир. А ДЕ Ж СВОБОДА І РАДІСТЬ ЖИТТЯ? Молодь під кнутом імперіялізму	263
(О.Р) ГОВОРЯТЬ ЦИФРИ. Московська колоніальна політика	265
О.Коваль : У КАТАКОМБАХ АУШВІЦУ. З позовних листів -Літопису Політв'язня- (продовження)	266
ПРИВІТИ НА IX СВІТОВИЙ КОНГРЕС СУМ	273
ПРОФІЛІ ЛЮДЕЙ УКРАЇНИ: КАТЕРИНА ЗАРИЦЬКА, АНА- ТОЛІЙ ШЕВЧУК	278

ПОЕЗІЯ, ПРОЗА, СПРОБИ

СВЯТОСЛАВ КАРАВАНСЬКИЙ. Глум над правами лю- дини. Власні вірші С.Караванського і переклади Р.Кіл- лінга і Шекспіра	280
Й.Рожка : ТРИВОГА. МІНІАТЮРНІ ПРИСКИ	285
Анатоль Шевчук : НІНКА [Етюд]	287

НАУКА, КУЛЬТУРА, МИСТЕЦТВО

О.Мазурин : САМОБУТНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ІКОНОПИСУ	291
В.ПОПОВИЧ : МИХАЙЛО НЕЧИТАЙЛО-АНДРІЄНКО	297

ВИХОВНИКИ

І.О.Синиця : ВОЛОДІННЯ ПЕДАГОГІЧНИМ ТАКТОМ	301
--	-----

СУСПІЛЬНИКИ

В.Леник : ПЕРШІ ВИЯВИ ОРГАНІЗОВАНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ. Тасми гуртки в Галичині та Буковині	306
В.Лавриненко : А ЯК З НАШИМ ШКІЛЬНИЦТВОМ ?	309

МІЖНАРОДНИКИ

І.Крушельницький : ДРУЖИННИКИ СУМ І ЗОВНІШНЬО-ПОЛІ- ТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ (Продовження)	311
---	-----

З ДІІ СУМ

Учасник : МИ НА ФЕСТИВАЛІ. Сумівський балет в Бельгії	313
АВСТРАЛІЯ, АРГЕНТИНА, БРАЗИЛІЯ	315

УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО У СВІТІ

СТУДЕНТИ БЕРУТЬ ІНІЦІАТИВУ	317
СТУДЕНТСЬКА ПРЕСА	317
МОЛОДІ ЧЛЕНИ ЧУСУМ А.Гайдамаха, А.Ластовецька, Й.Рожка, М.Франієвич	319
ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ	320

«АВАНГАРД»

- ЦЕ СОВІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ!
- ЦЕ ІДЕЙНЕ ГОРІННЯ УКРАЇНИ!
- ЦЕ ТРИБУНА МОЛОДИХ!
- ЦЕ ЗБРОЯ В БОРОТЬБІ ЗА ПРАВА
ЛЮДИНИ І ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ!

ПОШИРЮЙТЕ «АВАНГАРД»!

БУДЬТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКАМИ А НЕ
ПІСЛЯПЛАТНИКАМИ!

